46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 324 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՄԱՅԻՍ 7/20 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՍԵՓԹԵՐ. 7 ՄԱՅԻՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزته‌در
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ, Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԱՒՕՏԱԿԱՆ

ԳՐԱՏՈՒՆԸ՝ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ո՛Ւ Է վաճառականի և կամ գործի տէր մարդու մը համար, մեծ յառաջդիմութիւն մըն է ունենալ կիրթ և լուսիր աշխատակիցներ. հետեւաբար, իւրաքանչիւր վաճառատուն և գործատեղի, իր ճիւղին վերաբերեալ նիւթերուն վրայ գրուած ընտիր գիրքերու գրատուն մը պէտք է ունենայ, և ժամանակ ալ և կամ թելադրէ՝ որ օրուան պարապ ժամերուն մէկ մասը յատկացնեն ընթերցանութեան, որպէս զի օգտուին. վասն զի անոնք ո՛րչափ զարգանան, ա՛նքան աւելի կ'օգտուի գործին տէրը։ Այն մտաւորական կրթութիւնն ու զարգացումը, որուն կը տիրանան անոնք, կը արէ անոնց գործունէութեան խանդն ու եռանդը, և իրենց միջեւ անմեղ և օգտակար վայելքներու մշտահոս աղբիւրի մը տիրանալով, հաւանականաբար աւելի նուազ տեղի պիտի տան այն մեծամեծախս հաճոյքներուն՝ որոնք անպարկեշտութեան, պաշտօնի կիրառման մէջ թերանալու և կերպակերպ փորձութեան նախադռներն են։ Օրուան լրագրութեան ընթերցումն ալ իր չատ մը օգուտներն ունի, որոնց վրայ ուրիշ առթիւ խօսած ենք արդէն այս սիւնակներուն մէջ։ Այս առթիւ ուրիշ կարեւոր դիտողութիւն մըն ալ։ Եթէ գրագիրները, ուսի՝ ամէն աշխատաւորն և գործատէրի համար ալ ճշմարիտ է, եթէ գրագիրները կ'ըսեմ, գործին և վաճառատան դժբաղդութեանց մասնակից պիտի ըլլան կամ կ'ըլլան, անտեսական տագնապ կայ ըսելով ամսականները կը զեղչուին, պէտք է որ գործին յաջողութեան ալ մասնակից և շահակից ըլլան։ Այսպէս չըլլալուն պատճառ մը չեմ տեսներ և ոչ մէկ կերպով ալ կարելի է արդարացնել։ Ընդհակառակը։ Թո՛ղ այն վաճառականները և գործի տէր մարդիկ, որոնք օրն ի բուն կը տրտնջան թէ գործ չկայ, առեւտուր չկայ, թէ օրուան շահերը չեն փակեր օրուան ծախքերը, որոնց բերնին ծամոցը, ձիւթը եղած է ի դէպս և յանդէպս յեղեղել «տնտեսական տագնապ կայ» դարտվերջիկ բանաձեւը, անոնք որոնք կը տրտնջան իրենց աշխատակիցներուն, ուսուցիչներուն և գրագիրներուն գործունէութենէն, թող փորձեն դէթ քանի մը ամիսի չափ, շահակից ընել զանոնք իրենց աս այնքան չհաւնած, չահ չարտադրող գործին, ու այն ատեն, կը վստահացնեմ զիրենք թէ, իրենց բերանը փոխանակ գանգատի և տրտունջի յոգնեցնելու, իրենց գործին հանդէպ գոհունակութեան համար պիտի բանան։

Գրագիրները գործի մղելու պայմաններէն մէկն ալ «նուիրատուութիւնն» է։ Մեծ է նուիրատուութեան յառաջ բերած ազդեցութիւնը գրագիրին։ ու ո՛և է աշխատաւորի մտքին ու սրտին վրայ։ Այն, նուիրատուութիւնը, յառաջ կը մղէ գրագիրը (սպասաւորը, աշակերտը, ուսուցիչը, խմբագիրը կամ անոր մէկ արժանաւոր աշխատակիցը և. ևն.) կ'արծարծէ եռանդը, կը զօրացնէ հաւատարմութեան կենսական կապերն ու զգացումները, կը բռնկցնէ անկեղծ, անձնուէր և հաւատարիմ բարեկամութեան մը խորունկ և Աստուածային սէր մը՝ «զոր ո՛չ տաքը, ո՛չ պաղը, ո՛չ դժբաղդութիւնը, ո՛չ տեղը ո՛չ ալ ժամանակը և ճակատագիրը կրնան փոփոխել կամ պակսեցնել»։ Նուիրատուութիւն, քաղցրախօս լեզուն (ոչ թէ թունաւոր կեղծաւորութիւն) իր յաջողութեան մէջ շահակցութիւն՝ աւելի կը նպաստեն բարի, ուղղամիտ, հաւատարիմ և ժիր գրագիր մը չինելու, քան գործի վերաբերեալ հազար ու մէկ տեսակ կանոն և պատուէր։ Նուիրատուութիւն, քաղցրախօս լեզու և շահակցութիւն, կ'արտադրեն այնպիսի հաճոյք մը՝ որ Նեկտարեան հեղուկէն անհամեմատ կերպով ընտիր է, պատուական և գերազանց։ «Կոչտ և անտաշ լեզու» մը՝ որ «ստորին և աւերիչ կիրքերու» գոյութեան յայտարար նշաններէն մէկն է, ո՛չ միայն կը վիրաւորէ զգայուն միտքերը, հապա նաև կ'առաջնորդէ զանոնք ապագայ մտքէ չանցած չարիքներու և դժբաղդութեանց, որոնց ո՛չ մէկ ներհակ ազդեցութիւն այլ ևս դիւրին դիւրին կրնայ դիմադրել։ Վաղեմի ծեր և հաւատարիմ գրագիր մը՝ փորձուած բարեկամ մը և իմաստուն խորհրդատու մըն է։ Պէտք չէ մոռնալ զանիկա։ Ո և է մէկը որ այն ինչ կը սկսի հարիւրներն ու հազարներն իրարու վրայ դիզել ամսէ ամիս կամ տարուէ տարի, երբ իր հարստութիւնը կը ճոխանայ հսկայաբար չատ հեղ, ու գրեթէ միշտ կը փորձուի մոռնալ զանոնք, որոնք այդ հարստութիւնը ձեռք բերելու համար իրեն հետ առեւտուր կեանքի պայքարը մղեր են, իր տագնապներուն և անձկութեանց մասնակցած են, արիւն քրտինք թափած են. իրա՛ւ, պէտք չէ նախանձիլ և ցանկալ այնպիսիներուն, հազար բարով վայելեն, սակայն պէտք է արհամարհել այնպիսին, ու արդէն նոր ղկալի ալ է այնպիսի մէկը՝ երբ կը քաջուի անկիւն մը, մինչ կ'ինք վայելելու համար իր և ուրիշներուն քրտնաթոր ջանքով վաստակուած հարստութիւնը, ահրամարելի են անոնք այն ատեն, երբ չեն հոգար իրենց բաղդին յաջողութեան օգնողները, որոնք չեն կրնար հանիլ իրենց ընտանեկան առօրեայ կամ տարեկան տարրական ծախքերուն, երբ մանաւանդ, ընտանիքին անդամներն ալ դժբաղդաբար թէ բարեբաղդաբար աւելցած են...։ Ո՛հ, այսպիսիներուն հարստութիւնը ուղղութեամբ չահուած չէ, հետեւաբար անոնց վախմանն ալ յիմարի մը վախմանն պէս պիտի ըլլայ։ «Տէրե՛ր, ձեր ծառաներուն իրաւունքի հաւասարութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք ալ տէր ունիք երկինքը։

Ս. Գ.

(*) Կեսարացի ծանօթ անձի մը այս գրութիւնը անոր համար աւելի չահեկան է որովհետեւ հետեւեալ նամակին կցուած է.

«Հակառակ հակակրութեանս զոր կը տածեմ Կեսարիոյ առաջնորդին դէմ, լոկ անձնական պատճառներով, կը խնդրեմ որ թերթիդ մէջ զետեղէք յօդուածս՝ արգասաւոր դեր մը ունեցող վեհանձն կրօնականի մը առաւելութիւնները մատնանշող։ Իրականութիւն մըն է որ կը խոստովանիմ առանց ամենափոքրիկ ակնկալութիւն մը ունենալու իրմէն։»

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 9

ՀԱՆՐԻ ՄՕՏԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

Ս.ՈՒՍԱԶԻՆ ՄԱՍ

Գ.

Բօպէր, գեղարուեստից վարժարանին մէջ գանուած միջոցին, երկու տարի առաջ, վարժուած ազատ ընթացքին պատճառով, ընտանիքին այս ամէն անդամներուն հետ տղոց կամ ընկերներու հետ վարուելու պէս խիստ կը վարուէր։

—Ձեզի համար կ'աշխատիմ կոր... և ինչո՛ւ համար աշխատիս ալ չէք գիտեր, որովհետեւ չպիտի ըլլամ։

Եւ Ֆէրնանտին դառնալով որ զարմացած իրեն կը նայէր.

—Եթէ ինքզինքս ասանկ սենեակի մը մէջ փակելով կ'աշխատիմ, փառքի համար է։ Մեծ, երեւելի մարդ մը ըլլալ կ'ուզեմ, կ'ուզեմ որ ձեզի տեսնելով՝ «սըրիկայ Մարսէյին կնիկն է» ըսեն։

Աղջիկը չպատասխանեց և խօսակցութիւնը փոխեց, որովհետեւ այդ տիտղոսի խնդիրը անհաճոյ եկաւ իրեն։

Կոմսուհի Մարսէյ, կոմսուհի... կնոջ մը համար ասկից աւելի փառասիրութիւնը գոհ ուղղ, տենչալի տիտղոս մը կրնա՞յ գանուիլ արդեօք...։

Եւ ցաւով կը միտէր որ Բինեի մարքիզը, որ միշտ կը մերժէր տեսնել իր մայրը, և որ, ամէնքէն լսուելու չափ բարձր՝ զայն «գինեպան» կը կոչէր։ Կը տառապէր միշտ յիշելով դարձեալ իր հօրը զայրոյթով լեցուն այն խօսքերը, որով կ'ըսէր թէ, իր մօրը ունեցած չքեղ և վառող աղուորութենէն առաջ եկած այս ամուսնութիւնը՝ զրկած էր զինքը զինուորական փառքէ, բախտէ և պատուանշաններէ, որոնց համար զինուոր մը հոգի՛ կուտայ։

Պարիկուց Արիչիթային քով մեծցած ըլլալուն, անկից լսած էր կարգ մը զրոյցներ իր ծնունդին և հօրը ընտանիքին վրայ, որոնք իր մէջը վայրագ հպարտութիւն մը հատատեցին։ Հիմա զայրոյթ մը կը մեծցնէր իր ներսը, գրաւելու համար ընկերութեան մէջ այն փաղաքշուած և շողոմուած կնոջ դիրքը՝ զոր իրեն մօրը զլացեր էին տալ։

Սակայն այս ղգացումը չէր ջնջուեր երբեք իր մէջէն՝ հակառակ հաւատարութեան համար քարոզուած այն խօսքերուն, որոնք կարծես պարտէզին ծառերուն մէջէն իսկ իր ականջին կը պտուային։ Եւ անկարող իր այս ղգացումներուն սանձ մը դնելու. միշտ կ'ոգեւորուէր յիշելով այն հազարաւոր զինուորները, որոնք յարգանքով կը խոնարհէին իրեն հօրը առջեւ, որ իր կարգին սէգ, անկոսն և հպարտ կը կենար ստորադասներուն դիմացը։

Եւ այս քան տարու տղան, որ դեռ մարդիկը չէր ճանչնար նոյն իսկ հեռուանց — կը կարծէր թէ ամբողջ աշխարհը Սէն-Ժերմէնի արուարձանին մէջ սահմանափակուած է, և թէ մարդուն արժանի միակ պաշտօնը, սուրի՛ պաշտօնն էր։

Գնդապետին պէս ինքն ալ Բօպէրը զինուորական տեսնել կը բաղձար. ձիաւորներու պէտ մը. որովհետեւ հետեւակ զինուորութիւնը չատ համեստ կը տեսնէր և թնդանօթագուութիւնն ալ չատ ակնսական։

Իր նշանածին արհեստը զինքը չէր հրապուրեր. և կարգուելուն պէս, պիտի ստիպէր էրիկը, որ երանգապանակը ձգէ... Երանգապանա՛կ... չատ աղատ բան մը չէ՞ ատիկա։

Իր էրիկը հպարտ, բարձր և ազնուական տեսնել կ'ուզէր։

Ֆերնանտ իր հայեցակէտները, իր փափաքները ունէր. կ'ուզէր որ Բօպէրը Տը Բինեի մարքիզին տեղ Բրուսիական դեսպան ըլլար։

Դեսպանուհի՛... անտարակոյս. որովհետեւ ուրիշ միջոց չի կար ազնուական շրջանակին մէջ մտնելու։

Եպիսկոպոսը վախճանած ու իրեն յաջորդած էր Տրդատ վարդապետ։ Փառանգաւորացը բացուեր ու թանգարանը ցեցերէ ազատեր էր։ Եկեղեցին որ նախորդին օրով քանի մը աղքատիկ աղաքներու փորը կշտացնելով միայն կը բացուէր ու կը գոցուէր պայծառացած էր ընտիր ձաններու ներդաշնակութեամբ։ Ճաշարանը մաքրուած, կերակուրները կանոնաւոր, վարդապետաց թաղը հին, ամայի ու աւեր վիճակէն, կեանքոտ պուրակի մը փոխուած էր։ Խստապահանջ վարդապետը տարբեր պատկառանք մը ազդած էր։ Ա՛լ չկար գործաւորաց աւուրշէքներու զեղչումը ու անկէ յառաջ եկած անհանգստութիւնները, ռամկին պոռչտուքները ու ջղին պահանջկոտ հայկոյիթը։ Աշխարհականներու անմատչելի՝ կրօնականներու ու դպրոցականներու տենդոտ գործունէութեան մթնոլորտ մը եղած էր։ Ամէն տեսակ լրագիրներ ու գիրքեր կը վնասային թանգարանին յատկացեալ սենեակը, որ առաջ հնոտիներու պահեստի փոխելից ցեցարան մըն էր. ընդհանրական գործիքներ, բնալուծական աղեր, երկրագունտներու և աշխարհացոյց տախտակներու բանորդումներ։ Փոփոխութիւն, անոնո՛ւն փոփոխութիւն։

* *

Ու վարդապետին եկած օրէն սկսած էր գանգատները, հանրագրութիւնները, որոնք մգլոտած կուսակցութիւններու պայմանադրական գործիներն են անկարեւոր։ Ի՞նչ է ատանց շարժառիթը — որովհետեւ անհատին գործը առաջնորդը չկարգադրեց, այս ինչ ջոջը չմեծարուեցաւ, այն ինչը իր ազդեցութիւնը կորսնցուց։ Հարցուր տնոցիներուն, ինչպէս և Առաջնորդը — պատասխանը անպատճառ անգոհացուցիչ է։ Պրպտէ՛ քիչ մը, անձնական հաշիւներ չպիտի պակին։ Ու այդ կուսակցական գձուռ հաշիւներով է որ Առաջնորդը կը պախարակուի՝ հակառակ իր բազմակողմանի գործունէութեան։ Ձենք կրնար ըսել սակայն թէ ան ալ իր թերութիւնները չունի, նկատելով որ մարդ է, հետեւաբար սխալող. բայց և այնպէս, եկած օրէն մինչեւ այսօր, մեծ փոխոխութիւն կրած է անձնական փորձառութեամբ և իրականապէս արդիւնաւոր ըլլալով վիճակին։ Մտի՛ր Առաջնորդարանէն ներս, պիտի տեսնես այնքան մեծ կարգապահութիւն զոր ունեցած չէր բնաւ Կեսարիա իր նախորդներուն օրով։ Կարելի է սխալի, կարելի է խարուի, բոլորտիքի լճացած անկարագիր քսուներու կեղծ ու պատիր բարքանվանքներէն, և սակայն ընդհանուր գործունէութեան մէջ միշտ օգտակար ու առաջնորդական շահերուն միշտ պաշտպան կանգնած է։

Ու փայտարին վրայ (օտունլուք) որ վանքին արեւելակողման դրան դիմացն է, կը բարձրանայ հոյակապ դըպրոցի մը հիմունքը, սքանչելի տեսարանով վայր մը, ուր իր անունը անմահացնող վարժարանը պիտի փոխադրուի յաջորդ ձմեռը, ամբողջ տասնըվեց տարիներ արդիւնաւոր շրջաններ բոլորելէ ետք։ Վարդապետաց թաղին մէջ, յատկացնելով զայն բոլորովին կրօնաւորներու, ու անդին նոր բաչէն թաղը և ուրիշ ո՞ր մէկը թուեմ, խօսուն վկաներ չե՞ն իր յարատեւ գործունէութեան։

Ի՛առարկեն երբեմն թէ՝ եպիսկոպոսը տարարկակ խստաբարոյ է։ Տարօրինակ կարծուած բարքեր սակայն օգտակար կ'ըլլան երբեմն միջավայրի մը, յորում ապրելակերպը քիչ մը կընճռոտ՝ ամէնէն լուրջ կարծուածներն անգամ գձուռ հաշիւներու կը մղուին՝ առանց նկատի առնելու ընդհանուրին շահը։ Գիտեմ այդ միջավայրին ծուռը, անցուդարձները, վիճակային գործերու անձեռնհաս մատակարարութիւնները, ու վարչական մարմիններու անկարողութիւնը, առանց Առաջնորդի։ Գիտեմ թէ ի՛նչ գձուռ հաշիւներ երեւան կ'ելլեն երբ պրպտես այդ լճացած կեանքով մգլոտած տարրերը՝ որոնք միշտ կ'ուզեն պղտորել ջուրը՝ որ կարենան որսալ իրենց ձուկերը արձակ համարձակ։

* *

1902. ահա՛ քսան տարի եղաք։

Ու եպիսկոպոսը իրաւունքովը պիտի բազմի խղճմտօրէն Հեսարիոյ Աթոռին վրայ իր յարատեւ ջանքերու պսակովը։ Ինչո՞ւ չի բազմի քսան տարի ալ, ցոյլ՝ պիտի կեանք ունի, տարածելով իր հայրական հոգածութիւնը իր հօտին վրայ, մի՛չտ խնամտ, մի՛չտ գործօն, մի՛չտ պակսեցնելով այն թերութիւնները, որոնք ակամայ կը սպրդին վիճակային գործերով զբաղող մարդոց գործունէութեան շրջանակին մէջ։

Ամէն ողջամիտ խորհողի փափաքն ալ ասա՛ չէ։

ՍԻՍԱԿ

ՕՏԱՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՐԵՆԱՆ ԵՐԴԵՐ

Սիրելիս, պէտք է որ այսօր ըսես ինծի, մէ՞կն ես դուն այն երեւոյթներէն, որոնք ամառուան հեղձուցիչ օրերուն, բանաստեղծին ուղղէն կ'ելլեն։

Բայց չէ, այդչափ սիրուն պզտիկ բերան մը, այդքան կատարեալ աչքեր, ատանկ հրաշալի աղջիկ մը, բանաստեղծը չի՛ կրնար ստեղծել։

Օձեր, յարալեղներ, վիշապներ և ճիւաղներ, բոլոր առասպելական այլանդակ անասունները՝ միայն կարող է բանաստեղծին երեւակայութիւնը ստեղծել։

Բայց քեզ և քու չարութիւնդ, չնորհալի դէմքդ, և նենգաւոր ու քաղցր նայուածքներդ, բանաստեղծը չի՛ կրնար ստեղծել։

* *

Փրփրող ալիքներէն դուրս ելլող դիցանոյշին նման, սիրելիս իր գեղեցկութեան բոլոր չքեղութեանը մէջ կը փայլի. որովհետեւ այսօր իր հարսանիքին օրն է։

Սիրաս, սիրաս, դո՛ւն որ այնչափ համբերող ես, անոր դէմ ոխ մի՛ պահեր այս մասնութեանը համար. դիմադրէ՛ սիրոյդ, դիմադրէ՛ և ներէ, ինչ որ ալ ըրած ըլլայ ան քեզի։

* *

Ոխ չունիմ քեզի դէմ, և եթէ սիրաս չախչախուի, յաւե՛րժապէս կորսընցուցած սիրելի՛ս, ոխ չունիմ քեզի դէմ։ Հարսանեկան զարդերու մէջ կը փողփոդիս, բայց ադամանդներուդ ոչ մէկ ճառագայթը սրտիս մթութեանը մէջ կ'ի՛ջնայ։

Երկար ատենէ ի վեր գիտեմ ատ։ Շատ չքներ որ քեզ երազիս մէջ տեսայ. ու տեսայ գիշերը որ հոգիդ կը լեցնէ և իժերը որ կը սողոսկին այդ գիշերուանը մէջ։ Տեսայ, սիրելիս, և գիտեմ հիմայ թէ իրաւցնէ դուն որչա՛փ դժբախտ ես։

* *

Այո՛, դժբախտ ես դուն, և ոխ չունիմ քեզի դէմ, սիրելիս, երկուքնիս ալ դժբախտ պիտի ըլլանք։ Մինչեւ որ մահը խորտակէ մեր սրտերը, դժբախտ պիտի ըլլանք մենք։ Աղէկ կը տեսնեմ ծաղրը որ կը թրթռայ չրթունքիդ շուրջը։

Կը տեսնեմ աչքերուդ ժպիրն փայլունը, կը տեսնեմ գոռոզութիւնդ որ կուրծքդ կ'ուռեցնէ, և սակայն կ'ըսեմ «դուն ինծի պէս ես»։

Ծածուկ տառապանքէ մը չրթունքներդ կը դողդոջին. պահուած արցունք մը աչքերուդ փայլը կը մթնցնէ. գաղտնի վէրք մը հպարտ կուրծքդ կը կրծէ. սի՛րելիս, մենք երկուքնիս ալ դժբախտ պիտի ըլլանք։

* *

Ուրեմն դուն բոլորովին մոռցա՞ծ ես որ չատ երկար ատեն սիրադ իմ էր. պզտիկ սիրադ. քաղցր, այնքան կեղծ և այնքան սիրուն. աչխարհի վրայ սրտէդ աւելի սիրուն և աւելի կեղծ բան մը չի կրնար ըլլալ։

Ուրեմն դուն մոռցա՞ծ ես սէրն ու վիշտը որ երկուքն ալ սիրտս կը ճըմլէին...

Չգիտեմ թէ վիշտէս աւելի՞ մեծ էր սէրը, բայց գիտեմ թէ երկուքն ալ բաւական մեծ էին։

* *

Ու եթէ ծաղիկները, այն բարի պզտիկները, գիտնային թէ սիրտս ինչքան խորունկ վիրաւորուած է, վէրքիս մէջ իրենց բուրումներուն բալասանը պիտի հոսէին։

Ու եթէ սոխակները գիտնային թէ ինչքան տխուր և հիւանդ եմ, ուրախ տարած էր զայն մէյ մըն ալ տեսնելու համար։

Իրա՛ւ, գնդապետը հարուստ փեսայ մը կը նախընտրէր, թէեւ Մարսէյի զաւակն ալ սիրած ըլլար, սակայն Բօպէր բնաւ միտքն չէր անցընէր որ Ֆերնանտի հայրը այդ տեսակ հաշիւներ ունեցած ըլլար։

Բօպէր Ֆերնանտը թէեւ կը սիրէր, սակայն իր սիրոյն կարեւորութիւն չէր տար, և մերթ ընդ մերթ աղջկան նըկատմամբ ունեցած իր կիրքին թափը ո՛չ թէ զգացումներէն այլ իր կազմութեան դիւրագրգռութենէն էր որ յառաջ կու գար։

Այսուհանդերձ, Բօպէր ունէր զըւարթ ընկերոջ մը այն ամէն յատկութիւնները, որոնք ամուսին մը գոհ կը ձգեն։

Բ.

Երբ Ֆերնանտ արտաքուստիկ կ'ուզէր ուզած ատենը, Բօպէրի տաղաւարը մտնելու. նկարիչը ծիծաղը չրթունքին, ըսաւ.

(Շարունակելի)

երգ մը պիտի լսեցնէին ցաւերս մոռնալու համար։

Ու եթէ վերը լուսաւորները գիտնային վիշտս, երկինքը պիտի թողէին և պիտի գային ինծի լուսաղող մխիթարութիւն բերելու։

Ո՛չ մէկը ամէնուն մէջէն կրնայ ցաւս գիտնալ. ան միայն գիտէ, ան որ սիրտս բզքտեց։

ՀԱՆՐԻ ՀԱՑՆԷ

ՉԱՐՇԱՄՊԱՅԷՆ ՆԱՄԱԿ

ՉԱՐՇԱՄՊԱ, 22 ապրիլ 1902

Վիճակիս առաջնորդ Յակոբ Աշոտ եպիսկոպոս Չարչանպա այցելեց մարտ 18ի երկուշաբթի օրը և պատուասիրուեցաւ Պարամեան Աւետիս էֆ.ի տան մէջ. հազիւ երկու օր չանցած դժբաղդաբար հիւանդութիւնը վերսկսելով պարտաւորեցաւ 9-10 օր անկողնոյ ծառայել, սակայն, ի մեծ գոհունակութիւն համայն վիճակայնոց ապաքինելով անմիջապէս ձեռնարկեց Թաղ. Խորհրդոյ նորոգ ընտրութեան և պատուաւոր ազգայիններէ կազմուած Թաղ. Խորհրդով մը քաղաքս օժտեց։ Ս.Հայրը նաև բաղում գիւղերու և այլ թեմական խնդիրներ կարգադրելով ծաղկազարդի կիրակին հանդիսաւոր պատարագ մատոյց և ազգու քարոզով մը ձաղկեց տեղացւոց ինչ ինչ թերութիւններն ու ոգեղ բարքերը որոնց յոռի ուներու կրթութեան արդիւնք ըլլալը բացորոշապէս պարզեց։ Արդէն Ն. Սրբազնութեան քաղաքս գտնուած միջոցին չատ այպանելի տեսարան մը տեղի կ'ունենար եկեղեցւոյ վերնատան մէջ մի քանի ջուղերու կանանց մէջ տեղափոխութեան պատճառաւ. ժառանգութեան խնդիր եկեղեցւոյ մէջ ալ. իբր թէ այն ինչ տեղը մէկը իր հանիէն ժառանգած է եղեր, մինչդեռ ուրիշ մըն ալ, կը պնդէ իր հանիէն ժառանգած ըլլալը. առ՝ թ ու նախատինք Աստուծոյ տաճարին մէջ ալ այդպէս անպատկառ վարմունք ունեցող կանանց։

Ցաւալի է գրել թէ, տեղւոյս բազմահմուտ ուսուցիչ Գէորգ էֆ. Մարաֆեան, որ 20—25 տարիէ ի վեր ուսուցչութեան և դպրապետութեան պաշտօն կը վարէր, կարճատեւ հիւանդութենէ մը վերջ մեռաւ ապրիլ 4 հինգշաբթի օր. արդէն իր միակ յոյսն ու նեցուկը եղող Յովսէփիկը կորսնցնելէ վերջ, շատոնց դադրած էր այն զուարթ ու չէնչող Գէորգ պատուելին ըլլալէ։

Թաղման բոլոր ծախքերը տեղւոյս Աղքատանոցամբ հոգաց, Եւ ի ներկայութեան Առաջնորդ Սրբազանին, երաժիշտ պատանիներու, և քաղաքացւոց հոծ բազմութեան, մեռելական արարողութիւնները կատարուեցան։ Իր բարի ու հաւատաւոր ընտանեաց յիշատակը շատերու մտքերուն մէջ դրոշմուած է. այս առթիւ մեր խորին ցաւակցութիւնները իր գերդաստանին։

Ս. Հայրը Ապրիլ 8ի երկուշաբթի օր համայն տեղացւոց հրաժեշտ տալով, ուղեւորեցաւ ձիաւորներու բազմութեամբ դէպի Սամսուն, դարձեալ խարտելով համերաշխ ապրիլ իրարու հետ և օրհնելով մեզ ամենքս։

ՏԵՂԱՑԻ ՄԸ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի նախագահ Մ. Լուպէ և արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէ սկսան կատարել այն ճամբորդութիւնը որ բնականաբար իրենց համար քաղաքական մեծ կարեւորութիւն մ'ունի։ Թէեւ Մ. Լուպէի Զարին տալիք այցելութիւնը այս վերջին տարիներուս մէջ, հետզհետէ իր գոյնը յայտնող քաղաքական ուղղութեան մը տարբեր կերպարանքներէն մին կը կազմէ(...) բայց յայտնի է թէ, եւրոպական արդի հաւասարակշռութեան մէջ, երբեակ և երկեակ զինակցութիւններէն՝ աւելի այս վերջինին անդամներուն մտերիմ ըլլալը և իրարու աւելի զօրաւոր կերպով կապուած երեւնալը միայն, ինքնին մեծ կարեւորութիւն մը կը շնորհէ այդ այցելութեան։ Երկու տէրութիւններուն յարաբերութիւնները զօրացնող երեւոյթներէն և ոչ մին կարեւորութենէ զուրկ կրնայ ըլլալ։

Այդ նիզակցութիւնը չէ թէ ընդհանուր խաղաղութեան վտանգ մը, այլ ընդհակառակը մեծ գրաւական մը կը կազմէ։ Զենք կրնար երեւակայել մէկը որ՝ յիշելով մէկտեղ ռազմագիտական ամէն տեսակ միջոցներուն այս օրուան կատարելագործումը չուրախանայ տէրութեանց դաշնակցութիւններուն զօրանալը տեսնելով։

Եթէ՝ այդ դաշնակցութիւններէն մին տկարանայ, բնական է որ միւսն ալ չանդրդիր ըլլայ այդ տկարութենէն օգտուելու։ Այս տեսակէտով ալ ուրեմն, պէտք է ուրախանանք որ Ֆրանգօռուս զինակցութիւնը նոր ուժ մը կստանայ Մ. Լուպէի այցելութեան շնորհիւ։

Այս պահուս Ֆրանսայի և Իտալիոյ յարաբերութիւններուն բարւոքումը, Ֆրանսայի Եւրոպիոյ մէջ ունեցած դիրքն ալ աւելի զօրացուցած ըլլալուն, հաւանականաբար՝ Կոմս Լամպստորֆ և Տէլքասէ. իրենց խօսակցութեանց միջոցին չպիտի մոռնան այդ կէտը։

(Սպանոպ)

ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷԿ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ.— Անգլիոյ ազատականները ընտրողական մեծ յաղթանակ մը տարին Լանկաշայր գաւառին մէջ։ Ի վաղուց պահպանողականներուն կեդրոն համարուող Պրրի քաղաքին մէջ մասնաւոր ընտրութիւն մը տեղի ունեցած էր։ 18 ամիս առաջ, պահպանողականներուն ընտրելին 850 ձայնի մեծամասնութիւն մը չունեցած էր թէեւ, բայց այս անգամ ազատականաց ներկայացուցիչը 414 քուէ աւելի չունեցաւ, որով պահպանողական կուսակցութիւնը մէկ ու կէս տարուան մէջ 1200 քուէ կորսնցուցած եղաւ։

Ցայտնի է թէ այդ արդիւնքը Զէմպերլէյնի էմբերիալիսթներուն համար չանչախինՋ պարտութիւն մը պէտք է համարենք, որովհետեւ պահպանողականները ամէն չանք ի գործ դրին համոզելու համար ժողովուրդը թէ, եթէ նախնարարէր ազատականաց ընտրելին՝ Պոէրները քաջալերած պիտի ըլլար, թէ այս վերջինները աւելի պիտի հպարտանային՝ կարծելով որ, Անգլիոյ հանրային կարծիքը դոն չէ արդի կառավարութեան ընթացքէն։

Այդ բոլոր չանքերն անօգուտ եղան, և ազատականներուն ընտրելիին յաղթանակը կատարեալ եղաւ, որովհետեւ ազատականները՝ իրենց ընտրողական պայքարին նիւթ ընտրեցին երկրին արդի անտեսական պայմանները, և յարձակեցան ելեւմտական նախարար Սիր Միքայէլ Հիքս Պիչի դրժբաղդ ծրագիրներուն վրայ, արդիւնք Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին պատճառած ահագին ծախքերուն։

Արդ՝ այդ ընտրութիւնը պարզապէս կը հաստատէ թէ՝ եթէ անգլիական ժողովուրդը ըմբռնած չէ իր սխալը և չէ հասկցած, և կամ չէ ուզած հասկնալ թէ ո՞վ է բուն պատասխանատուն անհաւասար պատերազմին մէջ, միւս կողմէն չկրնար հաւատալ որ, երկու երկիրներուն դրաւումը այնքան սուղի նստի։ Տնտեսական այս անակնկալը, սկզբունքներու վիճաբանութիւններէն չատ աւելի փայլուն կերպով կ'ապացուցանէ թէ՝ էմբէրիալիզմի վարդապետութիւնը աւերիչ է, այսինքն գէշ և անխիղճ։ Այն որ՝ հակառակ արդարասիրական ոգւոյն և մարդկային զգացումներուն եղած դիմումներու՝ կարելի չեղաւ ձեռք բերուիլ, միմիայն պատերազմին տնտեսական արձագանգներուն շնորհիւ իրականացաւ։ Եւ պէտք չէ կարծել որ համոզումներու փոփոխութիւնը միմիայն Պրրիի ընտրողական շրջանակին մէջ տեղի ունեցաւ, այլ նաեւ բոլոր ճարտարարուեստական և առեւտրական կեդրոններու մէջ։ Եւ եթէ այս միջոցիս ընդհանուր ընտրութիւններ կատարուին՝ անշուշտ էմբէրիալիսթները չեն որ գոհ պիտի մնան յառաջ գալիք արդիւնքէն։ Այո՛, ըսենք դժբաղդաբար՝ եթէ այսօր և դեռ ուշ՝ կառավարութիւնը, երկրին կարծիքը հարցնելու պէտքը չզգար, բայց հաւանական է որ բացուին աչքերն անոնց՝ որոնք կուրորէն հետեւեցան Զէմպրլէյնի և իր արբանեակներուն, և մանաւանդ այն ազատականներուն աչքերը, որոնք Ռոզպէրիի, Ասքիթի, Սիր Ալֆրէտկրէյի հետ մոռցան Վիլեամ Հարքուրդը և արհամարեցին Հէնրի Բէմբպէլ Պէնէրմանի ակզբունքները։

(Էնրէքանոս Պէլտ)

ՀԱՒԹԻՒ ԱՆԿԵՐՊԱՐԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Հաւթիի (Աէն Տօմինիքի հետ վերին Անդիէանց կղզիներէն մին կը կազմէ) չփոթութիւններուն նկատմամբ հասած լուրերը՝ կացութիւնը բաւական ծանր կը նկարագրեն։ Կ'երեւայ թէ այդ հանրապետութեան բոլոր խոշոր դիւանագէտները, ըսենք քաղաքագէտները, յաջորդել կ'ուզեն նախագահ Սիմոն Սամի։ Այս վերջինը սակայն, անմբռնելի ընթացքի մը կը հետեւի. ինքն է որ, խորհրդարանի որոշման հակառակ չարունակելով իր պաշտօնը, տեղի տուաւ վերոյիշեալ չփոթութիւններուն, բայց վերջապէս, զօրավարներուն խիստ վարմունքին հանդէպ՝ ստիպուեցաւ հրաժարիլ։ Զինուորական կուսակցութիւնը, հանրագուտ չհնութեանց նախկին նախարարն եղող Ի. Սինսինաթիւս Լէքօնդը նախագահ ընտրել կ'ուզէ, մինչդեռ միւս կողմէն, ժողովրդական կուսակցութիւնն ալ զօրավար Մէնֆօր Քոլէնին՝ և նախկին կառավարական կուսակցութիւնն ալ Մ. Վիլպրէն Կիլեսմին յաղթանակը ապահովել կը չանան։

Շփոթութիւնները ամենուրեք տարածուեր են, բայց չյուսացուիր որ, կացութիւնը աւելի ծանրանայ, որովհետեւ հակառակ պարագային, Միացեալ Նահանգներուն չանը կը պահանջէ որ միջամտեն խնդրոյն և վերջ տան հանրապետութեան անսովոր վիճակին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Կեդրոնական Ամերիկայի հինգ հանրապետութիւնները, Սան Սալվատոր, Հոնտուրաս, Կուատէմալա, Քոսթա Ռիքա և Նիքարակուա՝ դաշնակցութիւն մը կազմեր են այն պայմանաւ որ իւրաքանչիւրը պահէ իր կարտարեալ ինքնօրինութիւնը։ Այսուհետեւ այդ երկիրներուն մէջ ծագելիք բոլոր վէճերը պիտի կարգադրուին իրաւարար ատենի մը կողմէ որ մնայուն կերպով պիտի գումարուի դաշնակցութիւնը կազմող երկիրներուն մէջ։ Այդ ատեանին անդամները մէկ տարուան համար պիտի ընտրուին, բայց պիտի կարենան վերստին ընտրուիլ։ Երբ երկու կամ երեք երկիրներու մէջ վէճ մը ծագելու ըլլայ, ատոնք իմաց պիտի տան դաշնակցութիւնը կազմող միւս երկիրներուն, որոնք պէտք եղած միջամտութիւնը պիտի ընեն առանց անոնց հաւանութիւնը առնելու։

Բայց երբ՝ այս ձեռնարկը անմիջական արդիւնք չունենայ, այն ատեն իրաւարար ատեանին դիմումը անհրաժեշտ պիտի նկատուի։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԵՒ ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏՔ. — Անգլիացիները Մարթինիքի աղէտին առթիւ մեծ հակակրութիւն ցոյց կուտան հանդէպ Ֆրանսայի։ Արկայլի դուքսը, աղէտին յառաջ բերած յուզումը ի վեր հանելու համար յայտարարագիր մը հրատարակել տուած է, զոր կը թարգմանենք ի ստորեւ։

«Ֆրանսացի չատ մը գործունեայ դաղթականներուն երկիրը եղող Մարթինիքի կղզւոյն՝ ահռելի աղէտին առթիւ մեր զգացած վիշտը նկարագրելու կարող բառ չենք կրնար գտնել։ Երբ կը մտաբերենք Մարթինիքի քաջասիրտ կուսակալին, ինչպէս նաեւ միւս պաշտօնատարներուն մահը՝ որոնք զոհ դացին պարտաճանաչութեան զգացմանը, շիտակը ըսելով չենք կրնար ինքզինքիս զսպել խորապէս յուզուելէ, և այս կը ստիպէ մեզ անկեղծօրէն յայտնելու թէ՝ Ֆրանսացի ազգին ու երկրին նկատմամբ ջերմագին համակրութիւն մը կը կրենք մեր սրտին մէջ։ Կը յուսանք որ, Ֆրանսացի քաջասիրտ նաւաստիները, կարող եղան իրենց դժբաղդ հայրենակիցներուն մէկ մասը ազատելու, որքան որ ալ հետզհետէ առած լուրերը ծանր կը նկարագրեն կղզւոյն ու մնացած ժողովուրդին վիճակը։ Ֆրասացիներուն վիշտը մտաբերելով մեր սիրտերն՝ ալ աւելի կը կարեկցին և կողքան հաղարաւոր զոհերուն վրայ։»

«Սէնթ Ճէյմս Կազէթ» թերթը՝ համոզում յայտնելով որ անգլիական մարտանաւերը՝ օգնութեան գործին մէջ պիտի աշակցին Ֆրանսական «Սիւէզ» յաձաւորակին, կ'ըսէ։

—«Այն տեսարանը զոր Անգլիացիներ ու Ֆրանսացիներ առաջ կը բերեն՝ ձեռք ձեռքի տալով նպաստելու՝ դժբաղդութեան մատնուած մարդկային էակներու Անդիլեանց ծովին մէջ, որ այնքան լեցուած է երկու ազգերուն փառքերով, պիտի ձուլէ երկու ժողովուրդներուն սիրտերը։ Ատոնք, ինչ որ ալ ըլլան իրենց միջեւ ծագող վէճերը՝ ստիպուած են փոխադարձաբար յարգելու իրարու յատկութիւնները և անոնց վրայ սքանչանալու։ Անոնք որ կ'արտասուեն, թող մխիթարուին թէ, իրենց վրայ ո՛չ միայն Ֆրանսա կը ցաւի, այլ ամբողջ աշխարհ»։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ. — Բրիտանական կառավարութիւնը, խնդրած է չինական կառավարութենէն որպէս զի լեռեն կոչուած մաքսային տուրքերը վերցուին, և անոնց տեղ Չինաստան ներածուած ապրանքներուն վրայ մասնաւոր տուրք մը դրուի։ Բէքինի կառավարութիւնը դեռ չէ պատասխանած արծաթին գնոյն անկումը չփոթեցուցիչ տպաւորութիւն յառաջ բերած է իր վրայ, քանի որ նախապէս որոշուած է թէ տուգանքի վճառումները ոսկի դրամով պիտի կատարուին։

Միւս կողմէ տէրութիւններն ալ մտադիր չեն այդ պայմանը բարեփոխել և կամ գէթ անուղղակի գոհացում մը տալ Չինացիներուն։ Արդարև, թիւնն ալ զօրավար Մէնֆօր Քոլէնին՝ և նախկին կառավարական կուսակցութիւնն ալ Մ. Վիլպրէն Կիլեսմին յաղթանակը ապահովել կը չանան։

Շփոթութիւնները ամենուրեք տարածուեր են, բայց չյուսացուիր որ, կացութիւնը աւելի ծանրանայ, որովհետեւ հակառակ պարագային, Միացեալ Նահանգներուն չանը կը պահանջէ որ միջամտեն խնդրոյն և վերջ տան հանրապետութեան անսովոր վիճակին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Կեդրոնական Ամերիկայի հինգ հանրապետութիւնները, Սան Սալվատոր, Հոնտուրաս, Կուատէմալա, Քոսթա Ռիքա և Նիքարակուա՝ դաշնակցութիւն մը կազմեր են այն պայմանաւ որ իւրաքանչիւրը պահէ իր կարտարեալ ինքնօրինութիւնը։ Այսուհետեւ այդ երկիրներուն մէջ ծագելիք բոլոր վէճերը պիտի կարգադրուին իրաւարար ատենի մը կողմէ որ մնայուն կերպով պիտի գումարուի դաշնակցութիւնը կազմող երկիրներուն մէջ։ Այդ ատեանին անդամները մէկ տարուան համար պիտի ընտրուին, բայց պիտի կարենան վերստին ընտրուիլ։ Երբ երկու կամ երեք երկիրներու մէջ վէճ մը ծագելու ըլլայ, ատոնք իմաց պիտի տան դաշնակցութիւնը կազմող միւս երկիրներուն, որոնք պէտք եղած միջամտութիւնը պիտի ընեն առանց անոնց հաւանութիւնը առնելու։

Բայց երբ՝ այս ձեռնարկը անմիջական արդիւնք չունենայ, այն ատեն իրաւարար ատեանին դիմումը անհրաժեշտ պիտի նկատուի։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԵՒ ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏՔ. — Անգլիացիները Մարթինիքի աղէտին առթիւ մեծ հակակրութիւն ցոյց կուտան հանդէպ Ֆրանսայի։ Արկայլի դուքսը, աղէտին յառաջ բերած յուզումը ի վեր հանելու համար յայտարարագիր մը հրատարակել տուած է, զոր կը թարգմանենք ի ստորեւ։

«Ֆրանսացի չատ մը գործունեայ դաղթականներուն երկիրը եղող Մարթինիքի կղզւոյն՝ ահռելի աղէտին առթիւ մեր զգացած վիշտը նկարագրելու կարող բառ չենք կրնար գտնել։ Երբ կը մտաբերենք Մարթինիքի քաջասիրտ կուսակալին, ինչպէս նաեւ միւս պաշտօնատարներուն մահը՝ որոնք զոհ դացին պարտաճանաչութեան զգացմանը, շիտակը ըսելով չենք կրնար ինքզինքիս զսպել խորապէս յուզուելէ, և այս կը ստիպէ մեզ անկեղծօրէն յայտնելու թէ՝ Ֆրանսացի ազգին ու երկրին նկատմամբ ջերմագին համակրութիւն մը կը կրենք մեր սրտին մէջ։ Կը յուսանք որ, Ֆրանսացի քաջասիրտ նաւաստիները, կարող եղան իրենց դժբաղդ հայրենակիցներուն մէկ մասը ազատելու, որքան որ ալ հետզհետէ առած լուրերը ծանր կը նկարագրեն կղզւոյն ու մնացած ժողովուրդին վիճակը։ Ֆրասացիներուն վիշտը մտաբերելով մեր սիրտերն՝ ալ աւելի կը կարեկցին և կողքան հաղարաւոր զոհերուն վրայ։»

«Սէնթ Ճէյմս Կազէթ» թերթը՝ համոզում յայտնելով որ անգլիական մարտանաւերը՝ օգնութեան գործին մէջ պիտի աշակցին Ֆրանսական «Սիւէզ» յաձաւորակին, կ'ըսէ։

—«Այն տեսարանը զոր Անգլիացիներ ու Ֆրանսացիներ առաջ կը բերեն՝ ձեռք ձեռքի տալով նպաստելու՝ դժբաղդութեան մատնուած մարդկային էակներու Անդիլեանց ծովին մէջ, որ այնքան լեցուած է երկու ազգերուն փառքերով, պիտի ձուլէ երկու ժողովուրդներուն սիրտերը։ Ատոնք, ինչ որ ալ ըլլան իրենց միջեւ ծագող վէճերը՝ ստիպուած են փոխադարձաբար յարգելու իրարու յատկութիւնները և անոնց վրայ սքանչանալու։ Անոնք որ կ'արտասուեն, թող մխիթարուին թէ, իրենց վրայ ո՛չ միայն Ֆրանսա կը ցաւի, այլ ամբողջ աշխարհ»։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ. — Բրիտանական կառավարութիւնը, խնդրած է չինական կառավարութենէն որպէս զի լեռեն կոչուած մաքսային տուրքերը վերցուին, և անոնց տեղ Չինաստան ներածուած ապրանքներուն վրայ մասնաւոր տուրք մը դրուի։ Բէքինի կառավարութիւնը դեռ չէ պատասխանած արծաթին գնոյն անկումը չփոթեցուցիչ տպաւորութիւն յառաջ բերած է իր վրայ, քանի որ նախապէս որոշուած է թէ տուգանքի վճառումները ոսկի դրամով պիտի կատարուին։

Միւս կողմէ տէրութիւններն ալ մտադիր չեն այդ պայմանը բարեփոխել և կամ գէթ անուղղակի գոհացում մը տալ Չինացիներուն։ Արդարև, որքան որ ալ Ծայրագոյն Արեւելքի խնդիրներուն մօտէն հետեւող լորտ Զարլ Պրէսֆօր յուզեց այս խնդիրը անգլիական խորհրդարանին մէջ, Մ. Պալֆուր յայտարարեց թէ՝ «աւելորդ է այս միջոցիս կրկնակի մեռաղային դրութեան նկատմամբ միջազգային բանակցութիւններ կատարել»։

ԱՏԼԱՆԴԵԱՆ ԴՐԲՍԹԸ.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ին Պրիւսէլէ քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ատլանդեան դրբսդին գործողութիւնները ցարդ նկարագրուածէն աւելի ընդարձակ են։ Արդարեւ Մ. Մօրկան մտադիր է եղեր Անվերսի հարաւային և կեդրոնական ամերիկաներուն մէջ երթեւեկող բոլոր շոգենաւները դնել։

ՊԱԼԹԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ ԵՒ Մ. ԼՈՒՊԷ.—Ռուսական Պալթիկեան ծովու նաւաբաժինը, որ կը բաղկանայ «Սիսսոյ Վիլքսէի,»« Կայսր Նիկողայոս Ա.» և «Նաւարին» զրահաւորներէն և «Տիմիթրի Տոնսքոյ» և «Մոսկվա» զրահաւորակներէն՝ ծովակալ Զուքինի հրամանատարութեանը տակ, Մ. Լուպէն դիմաւորելու համար, մայիս 14 թուականին Ը. Ե.) մեկներ է Քրոնշդատէն։

ՀՐԱՒՈՒԽՔ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ.—Նիւ-Եորք, 15 մայիս. —Մեքսիքայի նաւահանգիստներէն մին եղող Մաձձանիլլօէն կը դրեն թէ, Քօլիմի հրաբուխին ժայթքումը հետզհետէ սաստիկ համմատութիւններ կը ստանայ։

Հովիտներու մէջ հաստատուած բնակիչները դէպի հարաւ փախեր են, խուճապը ընդհանուր է։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ. — Նիքարակուայէն Նիու-Օրլէանս հասնող «Պրիքուսորը» չոգենաւին նաւաստիները կը հաւատան թէ՝ Մոմթօմպուի հրաբուխն ալ բորբոքիլ սկսած է և երկրաշարժի ցնցումներ ալ տեղի ունեցած են։ Մանակուա լճին եզերքը գտնուող նաւաւարանը և երկաթուղիի կայարանը քանդուեր են։

ՀՐԱՒՈՒԽՆԵՐԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ. — Պէրլին, 15 մայիս.— Միացեալ Նահանգներու Նէպրասքայի նահանգին հրաբուխները նորէն բորբոքիլ սկսած են։ Վախը ընդհանուր է։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏՔ. — Լօնտրա, 15 մայիս. — Սէն Բիէրէն հետեւեալը կը գրեն Վիէննայի թերթերուն։

«Օթէլի մը մէջ մեռեալ մը գտնուեցաւ որ ձեռքը կէս խածուած ըլլալու հետքերը ունեցող հայի կտոր մը ունէր։ Շատ մը դիակներու ալ բնական կեցուածքը կը հաստատեն թէ մահը տարօրինակ արագութեամբ տեղի ունեցած է գլխաւորաբար շնչահեղձութեամբ։

Մարթինիքի կառավարչին հետ Բէլլեռան վրայ կատարուած գիտական արշաւախումբին մասնակցող Տօքթ. Առթիւ՝ միջոց մը վերջ՝ փոխանակ քաղաք վերադառնալու. Մոն Ռուժ գնաց, և պայթումը այն ատեն տեղի ունեցաւ, երբ ինքը դէպի քաղաք ճամբայ ելած էր։ Իսկոյն Ֆոռ տը Ֆրանս փախաւ, և միեւնոյն ատեն տեսաւ որ հրաբեռ Սէն Բիէռ քաղաքին վրայ կարմիր մոխիր կը թափէր։

ԹԱՆԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ. — Մատրիտ, 16 մայիս. —Քոնոնդի դուքսը այսօր թագաւորական պալատ գնաց, ուր թագաւորական ընտանիքի անդամներուն ներկայութեան՝ հանդիսաւոր կերպով Ալֆոնս ԺԳ.ի մատոյց ծնրակապի պատուանշանը։ Դեռատի թագաւորին մատուցուեցան նաեւ Շուէյտի թագաւորին և Պարսից Շահին կողմէ սրուած պատուանշանները։

Մատրիտ, 15 մայիս.— Այսօր բացուեցաւ դեղարուեստներու ընկերութեան ցուցահանդէսը։ Երեկոյին՝ պալատին մէջ, ի պատիւ օտար իշխաններուն, մեծ հակերոյթ մը տրուեցաւ, որուն մասնակցեցան նաեւ թագաւորական ընտանիքին անդամները, պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ և օտար դեսպանները։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ. — Պարսից Շահը՝ խիստ զուարճալի ճամբորդութիւն մը կ'ընէ այս պահուս, Միլան, Ֆլորանս, Ֆրանքֆորթ, Պէրլին, Քոնիգսբէրկ, Քալէ, Լօնտրա, Բարլսպատ, Անվէրս, և դեռ չատ մը ուրիշ քաղաքներ պիտի ընդունին իր այցելութիւնը։ Հետեւորդները 25 հոգի են։

Շահը պաշտօնապէս պիտի ընդունուի Հռոմի մէջ ամսոյս 21ին, և հոն 4 օր պիտի մնայ։ Մայիս 29էն մինչեւ յունիս 2 Պերլին Վիլհելմ կայսեր հիւր պիտի ըլլայ, և այսպէս բոլոր Եւրոպան չրջելէ վերջ, Թեհրան պիտի գտնուի սեպտեմբեր 18ին։

ՄԻԹԷՆԷՎԻՍ

ՉԱՆԹԱ ԻԶԻՆՏԷ ՊԻՐ ՄԻԼԵՕՆ ԼԻՐԱ

Ճէնուպի Ամէրիգատա Պրազիլիատա քեսին Սան Բավլօ չէհրինտէ պանքէրլիք իթմէքտէ պուլունան Մ. Ժօզէ Բօմֆլինօ իսմինտէ պիր Իթալեան, կէչէնտէ պիր միլիոն ֆրանգլըգ պանգնոթլարը չանթասընէն կիզլի պիր կէօզինէ եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, Պիւէնօս Այրէս չէհրինէ վասըլ օլմուշ իսի։ Լաքին Սան Բավլօտան հէր թարաֆա թէլէկրաֆ քէշիտէ իսիլէրէք, քէնտիսինին թէվգիֆ իսիլմէսի լիւզումը պէեան օլունտուղունտան, Պիւէնօս Այրէս չէհրինէ վասըլ օլուր օլմազ, բօլիս մէէմուրլարը քէնտիսինի թէվգիֆ իթմէեէ գալգըշմըշ, պունուն իւզէրինէ պանքէր քէնտի քէնտինի բէվօլվէր իլէ էօլտիրմիշ իսի։

Մէրգումըն մէթրէսլէրինտէն պիրիսի՝ չանթասընէն կիզլի պիր կէօզինտէ պիր միլիոն ֆրանգլըգ պանգնոթլար պուլունտուղունը պիլտիրեի ճիհէթլէ, Սան Բավլօտան Պիւէնօս Այրէս չէհրինէ կիտէրէք, միթէվէֆանէն պիր եատիկեարընը օլսուն մուհաֆազա իտէճէեինտէն պահնէլ, չանթաեը կիւմրիւքտէն ալմըշ, իչինտէքի պիր միլիոն ֆրանգլըգ պանգնոթլարը չըգարտըգտան սօնրա սավուշուպ կիթմիշ տիր։

Նէտէն սօնրա՝ բօլիս քէյֆիյէթտէն խապէրտար օլարագ, արաշտըրմըշլար իսէ տէ, իզինի պուլմազ միւմքին օլմամըշ տըր։

ԷՆ ՊԷՕՑԻԻՔ ՇԸՄԷՆՏԸՔԵՐ ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐԸ. — «Լա Ռըվիւ Սիանթիֆիք» կազէթասընըն իֆատէսինէ կէօրէ Բարիսէքի Սէն Լազար սթասիօնը՝ իչինտէ էն չօգ եօլճը կէչէն սթասիօնլարըն իքինճիսի պուլունընէօր։ Մէզքիւր սթասիօնտան հէր սէնէ 43 միլեօն 62 պին եօլճը կէչիւօր իմիշ։ Պումըզտարտան զիեատէ եօլճը կէչէն սթասիօն՝ Լօնտրատաքի Լիվրբուլ-Սթրէյթ սթասիօնը իմիշ։

Մէզքիւր սթասիօնտան սէնէտէ 44 միլեօն 377,000 եօլճը կէչիւօր իմիշ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթը ճէլիլէսի սիճիլի միւտիրիյէթի՝ նէզարէթը միւշարիլէյհա թիճարէթ միւտիրի սէատ. Մուհիպ Բէյզի պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ, թիճարէթ միւտիրիյէթի՝ միւտիր մուավինլէրինտէն սէատ. Սուպհի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Վէզարիթը մէէմուրիյէթլէրինի հիւսնը իֆատէ միւշահէտ օլան սայ ու զայրէթլէրինտէն սօլաեը, էրզրում իսթինաֆ մահքէմէսի ճէզա բէհսի բիֆաթլու Համտի էֆ.ենտի իլչինճի բիւթպէտէն Մէճիտի նըշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ.— Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է Սպանիոյ երիտասարդ թագաւորին Ալֆոնս ԺԳ.ի, Անոր թագադրութեանը առթիւ։

Նորապսակ թագաւորն ալ դարձեալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտներէ Ն. Կ. Վեհափառութեան, իրեն նըկատմամբ ցոյց տուած կայս. այս համակրանքին առթիւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, ինչպէս գրած է ինք երեկ առտու, գոնաբանական աղօթք և պատարագ կարդացուեցաւ ռուս դեսպանատան մատուռին մէջ. պատարագիչն էր Իօնաս արքեպիսկոպոսը, իր շուրջը ունենալով եկեղեցական դասը։

Ներկայ էին դեսպանը Մ. Զինովիէվ դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնը, ռուս պահակներու սպաները, գաղթականութեան պետերը իրենց կիներով, պուլկարական գրծակատար Մ. Կէչօֆ, Յունաց և Հայոց Պատրիարքական փոխանորդները էն։

Արարողութիւններէն վերջ, Մ. Զինովիէվ ներկաներուն շնորհաւորութիւնները ընդունեց։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆ իշխան Միրզա Բիզա Խան դեսպանատան Ա. Թարգման Յովհաննէս Խանի և իր հետեւորդներուն հետ, մայիս 12ին Մատրիտ հասեր է, ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը կատարուեր է առաջնորդութեամբ արքայական Թիկնապահ Ժուան—Կարսիա—Պէնիթէզ հրամանատարին։

—Պարսից դեսպանը իր թարգմանին հետ, և Ժուան Կառսիա հրամանատարին ընկերակցութեամբ, այցելած են տեղւոյն Օսմ. դեսպան Իզզէթ փաշայի։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ.— Ֆրանսական դեսպանն ու դեսպանուհին առջի օր հայկերոյթ մը տուին, որուն ներկայ էին դեսպանատան պաշտօնէութիւնը և Ֆրանս. քանի մը պահակներու սպաները։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանը և դեսպանուհին, ինչպէս նաեւ իրենց հրաւիրեալները, կիրակի առտու վերադարձան, իրենց Մուսանիա և Քիզիքօս ըրած պտոյտներէն։

Դեսպանը երէկ առտու քաղաք իջաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրօ-Հունգարական դեսպան Մ. Քալիս, չաբաթ օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ-Եպարգոսին հետ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆԸ. — Կ. Պոլսոյ անգլիական առեւտրական սենեկին նախագահը, իր տարեկան տեղեկագրին մէջ յայտնած է թէ, անգլիական կառավարութիւնը վերջնականապէս գնած է Վայվտատ փողոցը գտնուող Արժէքի և Փոխանակութեան Օսմ. ընկերութեան շէնքին տեղը՝ հոն հաստատելու համար Մեծ-Բրիտանիոյ ընդհ. հիւպատոսարանը։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ գործողութիւնները կը շարունակուին Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ։ Նորահաստատ Նէվֆիէրպաա գաւառակին մէջ մինչեւ հիմայ 30,000 հոգի արձանագրուած են։

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏ

եթէ մեայ, գիները շատ պիտի իյնան։ Վերջին տարին Գոնեայէն 9500 վակոն՝ այսինքն 720,000 քիլէ ցորեն բերուած է։

ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ Նասիպ ձէղվէճեան էֆէնտի, աղերսագիր մը մատուցանելով Հիճազի երկաթուղւոյ նպաստամատոյց բարձր. յանձնաժողովին, կ'առաջարկէ որ, ինչպէս բարենպատակ հաստատութիւններու համար կ'ըլլայ Եւրոպիոյ այլ եւ այլ քաղաքներուն մէջ. մայրաքաղաքիս ամէնէն աւելի անցուդարձը շատ եղող տեղերը, ինչպէս կամուրջին վրայ, նաւամատոյցներուն քով, կայարաններուն մօտիկ, վերջապէս ժողովուրդին բազմութեամբ յաճախած տեղերը՝ Տէ-Եդիկիոյ օթոմոբիլ ըսուած անտուկներ հաստատուին, որոնց վրայի ծակերէն երբ մանր դրամ ձգէ ժողովուրդը զուարճանալու համար, անտուկը մեքենական զօրութեամբ՝ շաքարեղէն կամ չոքոլաթա կը հրամցնէ ինքնաբերաբար՝ ձգուած դրամին արժէքով։ Մնդրարկուն կ'ենթադրէ որ այս զուարճալի միջոցով բաւական կարեւոր հասոյթ մը կը գոյանայ Հիճազի երկաթուղիին ի նպաստ։

ՅՈՒՆԱՑ պատրիարքը իր փոխանորդին հետ, երէկ ռումանական դեսպան Մ. Լահովարիի այցելեց։

ԻԶՄԻՐԻ ծխախտի Ռէժիին գլխաւոր քննիչ Մ. Էլի, որ պաշտօնով Պոլիս փոխադրուած էր, շաբաթ օր իր ընտանիքով Պոլիս եկաւ։

Մ. ԱՆԺ ՔԱՄԲՕՐԻՆԻ որ տեղիս աւստրիական Լոյտ ընկերութեան ընդհ. ներկայացուցիչ անուանուած էր, իր պաշտօնին գլուխը անցած է։

ԶԻՀՆԻ ԲԱՇԱ, ձիպէլի Կարպի նախորդ միութեարգիը, շաբաթ օր մեկեր է իր Սօուք-Էչէմէի տունին մէջ։

ՏԱՄԱՍԿՈՍ ՄԷՔԻՔԷԻ երկաթուղիին չինութեան ի նպաստ, Հնդկաստանցի իսլամ կին մը 500 ռուպի (4000 ղրշ.), ինչպէս նաեւ դեռատի թրքուհի մը 318 ռուպի նուիրած են։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Բիրէի առջեւ խարսխած ռուս նաւարժիշը, այսօր պիտի մեկնի հոնկեց, մեկնումէն առաջ, Օլկա թագուհին պիտի այցելէ անոնց։

—Յունական խորհրդարանին փոխնախագահ Մ. Լէօնիտիս մօտերս Պոլիս պիտի գայ։

—1897ի պատերազմին գնդապետներէն Մաթրաքա, սրտի հիւանդութենէ մը մեռած է Սպարթայի մէջ։

—Նախկին նախարար Մ. Աթ. Էվթաքսիս դատի կոչուեցաւ, Լօքրիտիի հանքային գործին մէջ, նախկին Ա. նախարարին դէմ զրպարտութիւններ ըրած ըլլալուն համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Ապրիլ 19ին հինգշաբթի գիշերը, ժամ 1ին, Էրզրումի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԹՂԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը որոշեց որ թղթատարներէն ու սուրհանդակներէն դրամական երաշխաւորութիւն մը առնուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ուսանողները մինչեւ որ իրենց վկայականը ստանան, զերծ են զինուորական ծառայութենէ և զինուորական տուրքէ. ատոր փոխարէն պարտին հինգ տարի իբրեւ բժիշկ պաշտօնավարել տէրութեան ցոյց տալիք մէկ տեղը։ Այդ պարտաւորութիւնը կատարել չուզողները պարտին 50 ոսկի վճարել, վարժարանին մէջ ուսում առնելու չրջանին իւրաքանչիւր տարիին համար տասնական ոսկի, և իբրեւ վերկայականի ու քննութեան ծախք քսան ոսկի տալով։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատան ելմտական 1317 տարուան ամբողջ հասոյթը եղած է 243 հազար ոսկի, նախորդ տարիէն 1477 ոսկի աւելի։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ գործարաններուն մէջ պատրաստուած Հոչքիսի դրութեամբ թնդանօթները փորձուելով գոհացուցիչ արդիւնք տուին։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.—Էյուպ՝ Սարգիս անուն մարդու մը այգիին մէջ կը բընակի Արմանցի Վահան, որ հարիւր տասնմէկ տարեկան է և 30—35 տարեկան մարդու մը պէս առողջ է ու կ'աշխատի. միշտ ուրախ զուարթ ու խնդուն մարդ է, իր յիշատակները կը պատմէ խնդալով։ Երկրորդ անգամ եւլած ակռաներ ունի, որոնցմով ընկոյզ ու կալին կը կոտրէ։ Այս մարդը երկու անգամ ամուսնացած է եղեր և քսանը հինգ թոռան ու թոռնուհիի տէր։ Ամէն օր էյուպէն կաթ կ'առնէ և մինչեւ Խաչուլ տանելով կը ծախէ։

ԴԻՒԱԿ ՄԸ.—Երէկ իրիկուն Մոտայի բացերը դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Բերացի Խարալամպոս անուն մարդու մըն էր որ Գասը Գիւղ գացած էր իր ազգականներուն քով և անկէ նամակ մը գրած էր կնոջը, ներում խնդրելով որ ալ եւս զինքը պիտի չտեսնէ։ Ակէ իր հետեւի թէ անձնասպան եղած է. պատճառը թշուառութիւն է, կ'ըսուի։

ՈՃԻՐ.—Առջի օր Ուշպաքանի մէջ Պարսիկ Մէհմէտ քիչ մը ուշ տուն երթալուն համար կնկանը և իր միջեւ վէճ մը ծագեցաւ։ Մէհմէտ բարկութեան միջոցին դանակ մը առնելով, կնոջը վրայ յարձակեցաւ և զայն վիրաւորեց փորէն, աջ թեւէն, կուրծքէն և մարմնին այլեւայլ մասերէն, և յետոյ փախաւ։

Վիրաւորը հարցաքննուելէ վերջ, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԿՆՈՋ ՄԱՏ ԿԱՑ.—Ատաղձագործ Խրիսթօ և Մանօլ իրարու հետ աւրուած էին կնոջ մը համար։ Մանօլ՝ անցած օր Պոզազքէսէնի մէջ Խրիսթօի հանդիպելով, վրան յարձակեցաւ և դանակը անոր կուրծքը մխելով սպաննեց։ Ոճրագործը փախած ատեն ձերբակալուեցաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—«Մալիւմաթ»ի մէջ կը կարդանք. Պոմնացի Համզա պէյ որ Պոլիս կը գտնուէր վերջերս, Պուրսայ գացած էր երեքշաբթի օր։ Իրիկունը Համզա պէյ իր կնոջմէն զատ ուրիշ սենեակի մը մէջ կը պառկի։ Հետեւեալ առաւօտ ժամը 1ին, բէժլվէրի երկու հարուած կը լսուի։ Ամէն մարդ հոն կը փութայ ուր կը գըտնեն Համզա պէյը արեան հեղեղի մը մէջ կուրծքին երկու կողմէն վիրաւորուած։ Հարցաքննութիւններ կը կատարուին Համզա պէյի անձնասպանութեան պատճառը ստուգելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շնորհակալութեամբ կը տեղեկանանք թէ՝ Վեհափառ Կայսրը, իր հայրախնամ հոգածութեամբ, հրամայած է Իր Կայս. Անձնական Արկղէն 6000 ղրուշ շնորհել, հանգուցեալ Պառնասեան Պողոս էֆ.ի յուղարկաւորութեան ծախսուց համար։

Կայսերական այս նուէրը կիրակի օր անմիջապէս յանձնուեցաւ հանգուցեալին ընտանեաց։

—Երէկ առաւօտ պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, ընկերակցութեամբ պատր.ի ընդհ. համարակալին, Ռուսական դեսպանատունը գնաց, յատկապէս շնորհաւորելու համար Նիգօլա Բ. Կայսեր ծննդեան 33րդ. տարեդարձը։

—Ինչպէս ծանուցած էինք կանխաւ, Գալֆեան Որբանոցի Երանուհի մայրապետին և ներքին վարիչ պաշտօնէից խնդրանքով, Ս. Պատրիարքը, նախորդ խնամակալ Ստեփան փաշայի յաջորդ կարգած էր Վարչ. Դիւանի բազմարդիւն տեսուչ՝ Թէլեան Բարթող էֆ.ն. իբրեւ խնամակալ նոյն հաստատութեան։

Անցեալ շաբաթ օր, Թէլեան էֆ. իր հետ ունենալով յարբերական Դիւանի Տեսուչ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.ն, յատկապէս Ս. Պատրիարքին ներկայացաւ, և զանազան արդարացի պատճառներ մէջ բերելով՝ յայտարարեց թէ ինք առանձինն անկարող պիտի ըլլայ ընդունելու խնամակալի այդ պաշտօնը, առանց ի դերև հանելու նոյն հաստատութեան մասին իրմէ ակնկալուած բարեփոխութիւնները։ Հետեւաբար։ առաջարկեց, իբրեւ Պատրիարքարանի պաշտօնեայ Խաչատուրեան էֆ.ի գործակցութեամբ ի դիմաց Ս. Պատրիարք հոր միայն սահմանել այդ հաստատութեան հսկողութեան պաշտօնը, քանի որ այլ եւս այդ հաստատութիւնը պաշտօնապէս յանձն առած էր Պատրիարքարանի իրաւասութեան ներքեւ մտնել, գէթ իր խանգարեալ պիտանէն օրինաւորապէս կանոնաւորելու համար։

Ս. Պատրիարքը արդարացի գտնելով Բարթող էֆ.ի դիտողութիւնները, ընդունեց այդ ձեւը և անոնց յանձնեց այդ հաստատութեան վերին հսկողութիւնը։

—Այս միջոցիս Խաչիւղի Թաղ. Խորհուրդն ալ բաւական կը յուզէ միտքերը։ Ինչպէս յայտնի է այդ Թաղի Թաղ. Խորհուրդը, ժամանակէ մը ի վեր կազմուածուած է և միմիայն մէկ անդամով կը մատակարարուի։

Ս. Պատրիարքը իր Խաչիւղ այցելած միջոցին, նպաստաւոր կամ անընպաստ բաւական ստոյգ տեղեկութիւններ ստացած ըլլալով այս մասին, հարկ եղած յորդորները տուած էր թաղեցւոց իրենց Թաղ. Խորհուրդը ամբողջացնելու համար արժանաւոր անձերով։ Սակայն վերջերս տեղեկանալով թէ այդ ամբողջացումը իրենք իրենց կատարելը, զանազան դժուարութեանց և թաղային վէճերու տեղի կրնայ տալ, հրահանգ տուեր է Թէլեան Բարթող էֆ.ի, իբրեւ ընկեր Խաչիւղցի, և իբրև վերագոյն պաշտօնեայ Պատրիարքարանի, վերջնապէս լուծել այդ Խորհուրդը և նոր ընտրութեան ձեռնարկել։

—Աղեքսանդրիոյ ազգայիններէն Պ. Միհրան Գալֆեանի երկրորդ կարգի Շիր ու Մուրլիտ պատուանշանին հետ խանութեան ասիճան շնորհեր է Պարսից Շահը։

—Վերջերս հայերէն շատ մը չուսումնասիրուած ձեռագիրներ գտնուեր են Դամասկոսի Օմմիաներու հին դանգրանին բակին մէկ կողմը բարձրացած փոքր շէնքի մը մէջ։ Ինչպէս նաև գանձարան մըն ալ գտնուեր է Պոնտոս-Ագիսարի մէջ։

—Նոր Զուղայի մէջ տիկին Վառվառէ Քանանեան, ամուսնոյն՝ հանգուցեալ Գէորգ Քանանեանի յիշատակին նոյն անուամբ, դպրոց մը բացեր է 1901 օգոստ. ամսէն ի վեր։

—Քիւրքճեան անուն բարիգործակ հայ նկարիչ մը, ներկայ տարիին նկարչական սալօնին մէջ ցուցադրուելու համար, արեւելեան կեանքէ գեղեցիկ նկար մը զրկած է։

—Վերջերս խառն ժողովի որոշումներէն մէկն ալ՝ Էմմանուէլ Վրդ. Պալեանի Պայազիտի տեղապահ կարգուած ըլլալն էր։ Ցիչեալ արժանաւոր և ուսեալ եկեղեցականը յատուկ գրութեամբ մը Ս. Պատրիարքին դիմելով՝ պատրաստակամութիւն յայտնած է այդ որոշուած պաշտօնը ընդունելու։

—Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի տեսուչ Աբրահամեան էֆ. մայիս 5ին ճամբայ ելած է Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս գալու համար։

—Մշոյ պատր. փոխ. Խոսրով Ծ. Վ. յատուկ գրութեամբ մը խնդրեր է Ս. Պատրիարքէն որ Զորոյ Թաղի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցիի քահանայ Տ. Յարութիւն Մինասեանի աւագ քահանայութեան տիտղոս և ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն տրուի։

—Յաւօք սրտի կ'իմանանք թէ՝ անցեալ շաբաթ Կիրասունի Տ. Յովհաննէս քահանայ Մանուկեանը և Տրապիզոնի նախկին առաջն. փոխ. Տ. Մեսրոպ քահանայ Շահլամեանը, երկուքն ալ բազմաչխատ և օգտակար եկեղեցականներ, վախճաներ են։

—Հանգուցեալ Պողոս էֆ. Պառնասեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցին.— Ազն. Օր. Վիքթոր Պ. Պառնասեան 120 և Գարեգին էֆ. Գօրտոնճեան 108 ղրուշ։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՎԱՆ, 1902 ապրիլ 16

Նախորդ թղթատարով կ'իմացուի որ Պատրիարքարանը՝ Կարմրոսրաց Վանուց և Որբանոցի Հոգաբարձութեան առաջարկութեան վրայ, երկու նոր անդամներ տուած է այդ Հոգաբարձութեան, Իգնատիոս Հիւսեան և Սիմէոն Թիւլեան՝ պիտակ անուամբ Թորգոմեան։ Առաջինը քրոջ որդին է ատենապետ՝ Գափամաճեան Փանոս աղային և իրենց առեւտրական գործերուն ընկեր, երկրորդն առաջնոյն թաղդաւոր փեսան է։

Թողունք որ ուրթսունամեայ Փանոս աղան՝ գաւառներուն մէջ գէթ չտեսնուած նորօրինակ ներողամտութեամբ (?) պիտի ծունկ ծունկի նստի սոյն 25 նոց պարոններուն հետ, որ ցարդ իրենց առջեւ սպասաւորելու և կարգ մը երկրորդական ու ստորին գործեր միայն կատարելու գործածուած էին, ուրիշ կէտեր կան նշանակելի սոյն ընտրութեան մէջ։

Փանոս աղան մնայուն ու առանձնաշնորհեալ անդամ ու ատենապետն է սոյն Հոգաբարձութեան, որ իրեն յատկանշական քմահաճութեամբ կը վարէ սոյն վանքն ու որբանոցը չորս տարուան մէջ չորս անգամ անդամներ փոխելով, ուր անգամ ուսուցիչ և քանի մը անգամ աշակերտութիւն։ Որբանոցը ոչ չրջան ունեցած է, ոչ դասընթացք. դեռ անցեալ տարի տարեկան քննութենէն մէկ ամիս առաջ 15 սան արձակեց կամ գործի դրաւ, ինչպէս ինքը կ'ըսէ, ըստ Պատրիարքարանի հրամանին, որ եթէ հիշդ է, կարծեմ գէթ ամիս մը ետքը կրնար գալ ու գործադրուիլ, որով 10 ամիս աշխատող աշակերտն ու ուսուցիչ այսքան դիւրաւ չպիտի ազատուէին համարատուութեան պատասխանատուութենէն, մնացեալ 15 սանը յանձնուեցաւ նոր ուսուցչի մը, որ կէս տարի ետք միայն հեռացուցեր է իւր աշակերտներուն թիւը 30ի հասած տեսաւ։

Փանոս աղան վարդապետութիւն մը ունի, զոր բարձրաձայն կը քարոզէ, որը, աղքատ և հասարակ էնանֆի տղան ուսանելու պէտք չունի, այլ գաւառաց բարձրագոյն (?) ուսումն հարուստներու զաւակաց իրաւունքն է միա՛յն որպէս զի Իգնատիոսներ և Թիւլի Սիմօններ հասնին կրթական գործոց մէջ ծառայելու համար։

Խօսք չունինք վարդապետութեան, եթէ Փանոս կամ Պետրոս աղաներ իրենց անձնական զոհողութեամբ որբոց և աղքատաց համար այդ տեսակ տիպար պատսպարաններ հիմնեն, ողոց հաց կերցընելու և չուկայի մէջ արհեստ սորվեցնելու համար. սակայն ազգը չորս տարուան մէջ 5-600 լիրա նպաստած է Կարմրուրի որբանոցին եւ այսօր գէթ 5-6 գիւղական տիրացու վարժապետցու սան կը պահանջէ անկէ, և կամ եթէ այդ ալ չէ, վեց ամիսն անգամ հանուած ընթացաւարտներն (?)որոնցմով մինչև իսկ կը պարծենայ, ամենատարրական կրթական բան մը հետերնին տարած ըլլալու են որբանոցէն։ Եւ սակայն Փանոս աղան, ո՛չ մին և ո՛չ միւսն ընելով հանդերձ, մեր լաւագոյն հոգաբարձուն կը համարուի և դիտողութիւն ընող ընկերներն կամ ուսուցիչներն ուզած ատեն փոխելու ալ լիաղորութիւնը կը վայելէ։ Հոգաբարձութեան մէջ ազգականներ կամ խնկարկուներ մտցընելու բարի սովորութիւնը ունի, վա՛յ անոնց եթէ ձանձրանան իրեն հպատակելէ։

Իր մէկ ազգականը՝ Կարմրամորուքեան Նշան՝ կարծեմ այս պատճառաւ չնորհազուրկ եղաւ Սըմարանին հետ։ Եւ ահա անոնց կը յաջորդեն ուրիշ երկու ազգականներ, իսկապէս նախորդներէն շատ անարժան և անկարմար այս գործին։ Մանաւանդ Թորգոմեան կոչուածն, որ իր կենցաղով ստոյգ գաղափար մը կրնայ տալ արդի փնցած երիտասարդի մը։ Այսպիսի մը ներկայացնել պատրիարքարանին իբրեւ անդամցու Հոգաբարձութեան՝ ամօթալի համարձակութիւն մը չէ՞, իսկ Պատրիարքարանի կողմէ այս ատիճան վստահութիւն ցուցնել ատենապետին և կամ իւրայնոց սխալ մը չէ՞ արդեօք։

Եւ ի՞նչ միտք ունի մնայուն ատենապետին ընկեր տալ իւր ազգականները և փեսաները, կ'արժէ՞ Փանոս աղային մը զոհել այս ասոնցմէն օրէնքն ու պատշաճութիւնը։ Եթէ խնկարկու կը փնտռէ այդ մարդը, իր ազգականակն չրջանակէն դուրս դէմ կրնայ գտնել, այդպիսիներ իր համախոհ եղբօր չրջանակներուն մէջ։ Ապա թէ ոչ մեր վանքերն հետզհետէ ամարանոցներ կը դառնան մի քանի հարուստներու ընտանեկան ու խնամիական չրջանակաց, որ ամիսներով պիտի երթան նըստին այդ սրբավայրերուն մէջ, ինչպէս որ սովորաբար կ'ընեն նոյն այդ Գափամաճեաններն ու պարագայի և զանազան անտեղութեանց ու տարաձայնութեանց նիւթ պիտի մատակարարին։

Գալով վանօրէից և որբանոցներու հոգաբարձութեանց ընտրութեանց եղանակին, մեր կարծիքով սխալ է Պատրիարքարանին վերջերս ընդգրկած դրութիւնն, այն է վստահութիւն ընել անհատներու քան Առաջնորդարանին ու Վարչութեան։ Իսկապէս հոգաբարձութեան անդամց եռադատիկ ցանկը պէտք է Առաջնորդարանէն պահանջուի տեղեկագրով մէկտեղ և անոնց մէջէն նշանակուին հոգաբարձութեանց անդամները, ապա թէ ոչ, եղած հոգաբարձութեանց մէջ ազդեցիկ անձնաւորութիւնները քմահաճ կերպով կ'ընեն իրենց ընկերներու ընտրութիւնը և քմահաճ կերպով կը վարեն իրենց յանձնուած գործը ինչպէս մատնացոյց ըրինք։

Ամէն պարագայի մէջ Առաջնորդարանի գոնդրոլը կարեւոր է այդ վանական հաստատութեանց վրայ, եթէ կը փափաքուի նպաստները արդիւնաւոր ընել։ ԱՐՄԵՆԱԿ Տ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ազգօգուտ թերթիդ 296 և 298 թիւերով ինչպէս որ մեր դիմումները հրատարակուեցան Մայր Եկեղեցւոյ Նորոգութեան մասին՝ և ինչպէս որ մեր քաղաքացոց համաձայն նոյն ձեր պատուական թերթին 322 թուոյն միջոցաւ ճարտարապետական քննութեամբ պէտք եղած գները որոշուեր են. ուստի կուզամք կրկնել և երեքկնել թէ, պատրաստ ենք առջի մեր խոստումները կատարել, այսինքն 100ին տասը յիշեալ գնէն զեղչել. նոյն իսկ Ազգին կողմէն կարգուած ճարտարապետներուն հսկողութեան տակ, և միանգամայն կը խնդրենք որ մեզի հրաւիրելու չնորհը ընեն, որպէս զի պէտք եղած մանրամասնութեանց վրայ խորհրդակցինք։

ՄԻՀՐԱՆ ՍԻԼԻՃԵԱՆ
ՅԱԿՈԲ ԽՈՍՏԻԿԵԱՆ
Նոտէպ՝ ՄԷՀԷՄԵԷՏ ԹԱՀՍԻՆ

Պառնասեան, Բօրտոնճեան և Զաքարեան ընտանիքները և իրենց համայն ազգականք իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ Վանմ. ՊՕՂՈՍ ԷՖ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և այսու իրենց ցաւակցութեան ապացոյցը տուին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՐԹԻՆԻԻԻ ԱՂԷՏԸ

ԲԱՐԻԶ 18 մայիս.— Մերակուտական Քնայթ որ Մարթինիքի փոխ-կառավարիչին հետ կղզիին հիւսիսային կողմերը այցելելու գացած էր, հեռագրեր է Ֆրանսայի գաղթային նախարարին թէ, ժողովուրդը հանդարտութիւն ու քաջասրտութիւն ցոյց կուտայ՝ յաւալի դէպքերու հանդէպ, թէ Մաքուպայի, Պասթրուանթի և Լորէնի տնկարանները լաւ վիճակի մէջ են, և թէ Մարթինիքի ժողովուրդը արամադիր է աշխատութիւնները վերսկսելու։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրուհին պաշտօն յանձնեց Կարմիր Խաչի գերման Ընկերութեանց կենդրոնական յանձնաժողովին, որ նոյն Ընկերութիւնները հրաւիրէ հանգանակութեան ձեռնարկել՝ Մարթինիքի արկածեալներուն օգնելու համար։

— Պէրլինի քաղաքապետութեան Խորհուրդին 40,000 մարքի վարկ մը առաջարկուեցաւ։ Պէրլինի առեւտրական սենեակին նախագահ Պ. Հէրց հանգանակութեան համար հրաւէր կարդաց վաճառականներուն և ճարտարագործներուն։

ՅՈՌ-ՏԷ-ՅԻԱՆՍ.— Գործերը դադրած են։ Ժողովուրդը եկեղեցիները հաւաքուած է եւ հոգեհանգստեան աղօթքներ կատարել կուտայ Սէն-Բիէռի աղէտին զոհերուն համար։ Անցեալ հինգշաբթի օրը բոլոր եկեղեցիները լեցուած էին։ Հարիւր հազար հոգիի համար մնուելի պէտք կայ։ Բէլէ լեռը տակաւին կրակ ու չոգի կը ժայթքէ։

Աւերակներու պեղումները կը շարունակուին եւ տարօրինակ տեսարաններ կը պարզուին։ Տեղին պանքային մէջ, հնչուն դրամէ զատ, մէկ միլիոն ֆր.ի արժէքով գոհարեղէններ գըտնուած են։ Սէն-Բիէռի ժողովուրդը, աղէտին ատեն, այնքան կը նեղուէր արձակած կաղերէն որ ձեռքերով բերանին գոցած դէպի նաւահանգիստները խուժեր։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Թէեւ ըսուեցաւ որ ծովին սառոյցները հալած չեն, որով Մ. Լուպէ պիտի չկրնայ Քրոնչիատ ցամաք ելլել- սակայն յետոյ լուր առնուեցաւ որ սառոյցները կը հալին ջերմ արեւի մը ճառագայթներուն տակ, որով «Մոնքալմ զրահաւորը պիտի կրնայ Քրոնչիատի նաւահանգիստը մտնել։ Մ. Լուպէն պիտի դիմաւորեն Բեդերսպուրկի ֆրանսական դեսպան Մոնթէպելլօ կոմսը, Ալէքսի, Բաւլի, Սերկէյ, Նիքոլա Նիքոլայովիչ ու Միխայիլ մեծ դուքսերը, Պառոն Մրէտերիչէվ, Տոլկորուքի իշխանը, արքունեաց նախարար Պէնքէնտորֆի կոմսը և այլն։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Բուզվէլթ յանձնաժողովներ կազմած է՝ Մարթինիքի ու Սէն-Վէնսանի արկածեալներուն նպաստ հաւաքելու համար։ Ընդհանուր արկղակալ կարգուած է Նիւ-Եորքի միլիոնատէրներէն Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթ։

— Մեքսիքայի մէջ Բիքօ-տէլ-Բոլցա հրաբուխը տակաւին բորբոքման նշաններ ցոյց կուտայ։ Շուրջը բնակողները կը փախչին։

ԲԱՐԻԶ.—Ծովային նախարարը նաւաբաժին մը կը զրկէ դէպի Անթիլեաններ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ թագաւորին մէկ պատգամագիրը որ կը յայտարարէ թէ ամէն ջանք պիտի ընէ երկրին բարգաւաճմանը համար։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սքուչինան մերժեց փոխառութեան ծրագիրը 96 ձայնով։ Երեք երեսփոխաններ ձեռնպահ մնացին։ Նախարարապետ Մ. Վուիչ կըրկնեց իր հրաժարականը զոր Ալէքսանդր թագաւորը ընդունեց, պաշտօն յանձնելով Մ. Բաչիչի կազմել նոր նախարարութիւնը։ Նոր դահլիճին կազմութիւնը երեքշաբթի պիտի կատարուի, վասնզի, Բարիզի սերպական դեսպան Պ. Վիքոլիչ նոյն օրը պիտի կրնայ Պէլկրատ ժամանել։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 19 մայիս.—Մ. Լուպէի վերադարձէն վերջ, Պալթիկի նաւատորմին հրամանատար ամիրալ Բուսթան՝ կոմս Մոնթէպելլօի տեղ Ս. Բեթերսպուրկի դեսպան ընտրուիլը կը ծանուցանեն։

—Բեքինէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Զիլիի մէջ անդորրութիւնը վերահաստատուած է։

—Ցօր որ Ցրանսի վրայ մոխիրի անձրեւ կը տեղայ։ Ժողովուրդը ծովեզերքի չրգենաւներուն կ'ապաստանի։

ԿԱՐԴԱԼ Դ. էջին մէջ միջատասպան փոշիին ծանուցումը։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԹԻՐԴԱՍԸ (39)

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸՐԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՑԻ
ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Ե.

ՄԱՐՔԻ ՏԸ ՊՕՆՎԻԼ

Էրթէսի կիւնի սապանը Մագսիմ հագցընա պիր իշվար կէլուպ (Միրմսէնիլ) զօգաղընտաքի խանէսինէ տէրտէսթ իւէ պիչարէ չօճուգ հապսա իլգա օլունը։

Պու կիւնէրտէ գումարխանէյի պիր թէլաշ խթիւա էթմիշ իսի, մահալի մէզքիւրտէ պուլունանլար թէքմիլ Մագսիմին տէրտէսթինէ տաիր կիւֆթկուտէ պուլունուրլար վէ շուրաբընտա իզահէ մէճպուրզ քի պունը քիմսէ ֆէվգէլատէ պուլմազը, միւսիւ տը Պուա ճէնապլէրի մասատան մասաեա կէչէրէք մատտէեէ քէնտիսինինտէ միւտախէլէսի օլուռզունը իշար իտուպ, ատիւեէեէ իշթիրաք իտիշինտէն բէք մազրուր օլուեօրսը, մէրգումը հէր քէս տըգգաթլա տինլէր վէ հարէքէթինի բէսէնտ էտէրլէր իսի։

Պիրիսի — «Լաքին պունը բրէզանթէ էտէն տը Պօնվիլ տիր։

Տիկէրի — Աճապա պունը նէրէտէ պուլմըշ։

Պիր տիկէրի — Բիմ պիլիր։

Պիրիսի — Լաքին տը Պօնվիլ էրպապը նամուս պիր ատամ տըր։

— Շիւպէհէ եօգ։

— Ինսան պազը բէք գօլայ ալտանը։

— Էվվէթ խուսուսը իւէ պիր ատամ մը եիւզինէ կէօրիւնէն ալէամաթա իզի մութապգ օլմասդը թագտիրտէ... տօղրու տըր վահ չու չօճուգուն կիւզէլ հալի վարըտը։ Պու անտէ Մարքի տը Պօնվիլ սալօնը գաբուսընտա կէօրիւնտիւ։ Վէ թէքմիլ հուզզար սօրտուլար քի, հալատխտէն խապէրինիզ վա՞ր մը։

Պօնվիլ — Հա՞նկը հավատիս։

— Նասըլ խապէրինիզ եօ՞ղ մը։

— Եօգ նէ օլմուշ, նէյինմի՞զ վար։

— Մագսիմին տէրտէսթ իտիլտիեի ալիւմընըզ տէեի՞լ մի տիր։

— Տէրտէսթ. Մագսիմ։

Տը Պօա Էվվէթ գօնթ տը Ֆրիւզօլըն մատտէսինէ պինայէն։

Պօնվիլ — (հաֆիֆճէ տիթրէեէրէք) տէլի՞միսինիզ։

— Էվվէթ էֆէնտիմ տէրտէսթ իտիլտի հէմ պիր գաչ տաաթ օլտը։

— Նէ՞ միւնասիպէթլէ գօնթի տը Ֆրիւզօլըն մատտէսի իչուն Մագսիմ տէրտէսթ իտիլէեօր։

— Տօղրը պիր թանգիգ իւզէրինէ տօսթընըզ Մագսիմ գօնթըն գաթիլի օլտուղը մազնուն տըր։

Տը Պօնվիլ եինէ չիտտէթլէ տիթրէեէրէք տէտի քի.

— Պու միւմքինսիզ տիր։

— Պունը իւէ պէրապէր պու...

— Լաքին նէրէ՞տէ նա՞սըլ օլուպտա Մագսիմ պու ճինահէթի իրթիքեապ էտէ պիլուր։

— Օրասընը պիլմէյօրզը սամա քէնտիսինին մազնուն օլուպ հագգընտա վուգու պուլան զանն իսէ տօղրը տըր, իշթէ պիլտիյիմիզ պունատան իպարէ՞ տիր։

— Պէնի գօր գուտրեօրսընըզ. տէրտէսթ օլունը էօյլէ՞ մի։

— Էվվէթ չիմտի բօլիս զապրթասը նէգտինտէ մահպուս տըր։

— Բէք էյի եարըն եարաճաղըմը պէն պիլիրիմ։

Պու մատտէ իւզէրինէ միւքեալէմէ խայլի զէման տահա տէվամ էթտի։

Մարքի Մագսիմին հալի նակէհզուհուրինաէն բէք միւթէէսիր կէօրիւնիյեօր իսի։

Տօսթընըն միւճրիմ օլմասը միւհթէմիլ օլմասդընը թասատգ էտէրէք վէ սէպէպսիզ պէօյլէ ինսան տէրտէսթ իտիլէմէյէճէյինիտէ լայզգը իւէ տիւնիւեօր իսի։

(Յեվմ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ամսագրի մը մէջ կարդացուեցաւ հետեւեալ հոդուածը՝ Հայաստանի եւ հայերու մասին։

Ինչպէս գիտենք, Հայաստանի հարցը դարձեալ դրուեցաւ Եւրոպայի դիպլոմատներուն ուշադրութեան։ Ինչպէս գիտենք, Հայաստանի հարցը ինքնին ոչ մի նոր բան չունի։ Ամէն ինչ, որ ասուեցաւ, ասուեցաւ դեռ 1878ին։ Ամէն ինչ, որ գրուեցաւ, գրուեցաւ դեռ 1878ին։ Ամէն ինչ, որ ուզեցին անել, արուեցաւ դեռ 1878ին։ Ամէն ինչ, որ ուզեցին ասել, ասուեցաւ դեռ 1878ին։ Ամէն ինչ, որ ուզեցին գրել

ԻԼԱՆ

Տարբէր Ատլիյէ տախիլի խաւէմէ վէ օտաճըլարը իչուն մահֆուզ պուլունան Գարամուրսալ չուգասընտան իմալ իթիրիլէմէք եէթմիշ եէտի թագըմ էլպիսէնին չէրիթը մալիւմէսի տարիէսինտէ օլարագ պէհէր թագըմը եիւզ տօգսան ղշ.տա թալէպի էօնտէսինտէ օլուպ, իշպու մայիսին սէքիզինճի չարշէնպէհ կիւնի գարարը մուվագգաթը իթա, վէ օն պէշինճի չարշէնպէհ կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլի իլէ իհալէի գաթիյեէսի իճրա գըլընմաճաղընտան, պունլարը տահա տուն ֆիւթ իլէ իմալինէ թալիպ օլանլարը էյեմը մէգիւրէտէ սաաթ ալթընտան օնա գատար թէէմինաթ ագճէլէրինի համիլէն՝ էնճիւմէնը իտարէի Ատլիյէեէ միւրաճաաթ էյլէմելերի իլան օլունուր։

6 մայիս 1318

Վիւզէրաի Սալթանաթը Սէնիյէտէն Մէարիֆը ուճումիյէէ նազըրը սապզդը մէրհում Զիւհտի բաշանդն գրսմէթը ասքէրիյէէ մանքէմէսի մարիֆէթի իլէ թահրիրինէ միւպաշէրէթ իտիլէն էմվալը մէթրուքէսի՝ մանը հալը արէպլինին օն պէշինճի ճումատա կիւնինէն իթիպարէն պէհէր բազար վէ ճումատա կիւնէրի լիրաի Օսմանի 108 ղուրուշ բէչին ագճէ իլէ պիլմիւգաեէ-տէ ախէրէ պէյ իտիլէճէինէն թալիպ օլանլարը եէվմը միւզաեէտէտէ միւչարիլէյինի Դօսգատա վագը գօնագլարընտա հազը պուլունմալարը իլան օլունուր։

7 սէֆէր 1320 3—1

ՄԻԶԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈԾԻ

Ո՞վ չուզեր որ ամառ գիշերներ
Զինքը չնեղեն անխիղճ մլուկներ.
Ուստի դիմել թող հաճի,
Ի կէտիկ Փաշա Պաչի
Սուլթանիյէ Դեղարան,
Այր վարիչը Լ. Կիւմիւշեան
Տալտցիայէն յատկապէս է բերած,
Ի հանգստութիւն իր յաճախորդաց,
Ազդու փոշի մը միջատասպան,
Որպէս զի անոնք հանգիստ քնանան

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Պահչէ Գարս թիւ 59 ծխավաճառ Նշան էֆ. Օզանեան։ (Նախկին սուճը Պօղոս)։

Բերա, կալաթա Սէրայի դէմ ծխավաճառ Գրիգոր էֆ. Օհնիկեան։

Մէկ և երկու ղրուշնոց փաքէթներ։ Նաև 50 տրմ.նոց փաքէթներ՝ հ ղրշ.։

Գ. ԷՐՄԷՆԱՆ, ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՑԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷԲՕՅԻԹՕՍԸ

Մեծանպօլտա Սուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազասընը միանընտա էն էսկի վէ էն վիեատէ էմնիյէթլի վէ շէօհրէթլի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընին էսկի նամ վէ շէօհրէթ վէ իւնվան վէ մէքեանը ասլա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինդիպաթ վէ ինթիզամը իտարէի խթիքամ իլէ միւֆթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւտատախտմէրինտէն պազըլարընին օ ճիվարտա մուխթէլիֆ իսիմլէր իլն միւճէտտէտէն այմըշ օլտուգլարը էյէ պիսէ մաղազալարընին՝ Թօքալեախանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաթան իչթիրաք վէ միւնաւ սիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմատըղընտան, միւհթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզին իղֆալ օլունմաեարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէէրի թավսիյէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԲԱԳՐԱՏՈՒՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոտը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերովս պակուած, ամսական փորձակշռի, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան անսրեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամառուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոտը վստահաբար կը յանձնարարուի ակադեմաւոր, վաճառական, գործապետ, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՒՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սովրիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները ՝ի՛ն կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկաթի, Հարպիյէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՒՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՒՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրոշմաթուղթ (փուլ) մը ղրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՒՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը դիտցողներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերկսուցը պիտի յայտարարենք ընդհուպ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ.
վարժարանաց Բանկաթի.
7—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Տ՝ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊՐ

ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու թէտավիխանէսինտէ խասթալարը գապուլ վէ թէտավի իտիր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտիտ վէ էն միւղմին հալինտէ վէ օնատան տօլաեը զուհուր իտէն պիր չօգ իտրար եօլու իլէթէէրինի միւշթէհիր պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ աղրը հիսս իթտիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի իտէր։ Թէրէատիւտ իտինլէրտէն՝ իւճրէթի խասթալըգպարընին չիֆասընտան սօնրա ալընապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրոբատա թասթիպգ օլունանսն ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի խասթալըղընը թամ մուվաֆգաբլէէրէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4տէն 10ա գատար Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթէլի գարշըսընտա լամպաճը տինքեանը իւզէրինտէ, 97 նօմէրօլու թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Ի ՊՈԼԻՍ
Թանգագոյն

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և տաղանդակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենա ոչրք հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի ա ուութենան մասին՝ եւրոպական՝ ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանութիւնը։ Փափաք ունեցուն քաթալոկը ծրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօստ-Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սարեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻՉ.—ՊՊ. Լաքաուիէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթոէօն։
ՊՈՄՊԱՑ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՄՃՈՒԴ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռոն Արտիթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Մ. Մեծաուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բօզատաղ։
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայրիկ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տիգօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԴԻ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանսէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՕՆ.— Պ. Պ. Պեարոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան. 24—24

ՈՒԷՍԹԷՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ֆունկ. լիրա	6,000,000
Մէկճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիպէսինին միւտիրի ուումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահչէ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաչրալարտա իչկիւզար վէ միւթէպէր ճէէնթէլէր արանըլմագտա տրը
ԻՄԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մատրուզ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարընն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ռէսթրընգի 125 % տիր։ Իրթէ պու հագիգաթ Ռէսթրընն բրագիպէրինէ թէկթէվիւգ իթթիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տրը։

ՊԱՒԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899առ մերի իւլ իճրա	Էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» » »	եանկըն » » »	460,267,203
» » »	բրիմի »	1,433,965

Էօմէր Էֆէնտի վէ չօճուգլար իչիւն միւթէխտիլ չէրահթ իլէ սիկուրթա ագտ իտէր

Եանկըն գոլը հէր նէվի պինա վէ էշնա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆէսի գոլլարը գոլը մալ, էվլադը նագտիյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարատա՝ 1896առ 18½%, 1897աէ 18%, 1898աէ 18%, 1899առ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթաէ Դրէտի Լրոնէ, Լոնտրատա Անկլօ Աւստրիական Պանգ, Մօֆֆատտա Գանգ Նասիոնալ Պիլկար։

Թաչրալար իչիւն միւտատա վէ միւթէպէր ճէէնթէլէր արանըլըր ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Գալաթա Մէրթէյպանի սօղագ, Ճէտիտ խան

ԳԱՌԻՋ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՃՈՒՄԻՍԻ

1900

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

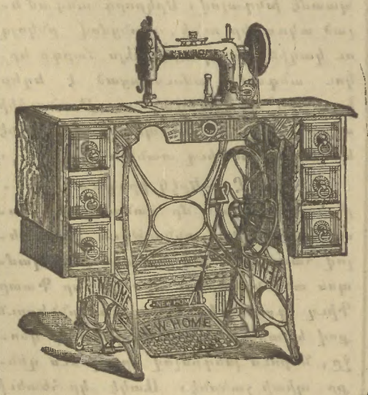

Մէգիբիր Սէրկիի Ուճումիսինէ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR բէգապէթիպ գազանմըշ տրը։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալընտա թէվէֆֆիգ իտէր։

Գիւրիա էյիւն եէկեանէ աճէնթասը ԱՄԷՆՏՈ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահչէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խաթթը իւզրինտէ։ Շիրիպէլէր՝ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սաիրէ։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍԻ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիտէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նօմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Մէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօսէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գիյմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Մէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօսէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսպաթ չէրահթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գատ իտէր։
ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն։
Ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ալաժանը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տրը։

ՃԷՖԼԱՆ

ՀԱԶԸՐ ԷԼՊԻՍԷ ԻԶՈՒՆ ՊԷՕՑԻՒՔ ՄԱՂԱԶԱ

ԶԱՐԻՖ, ՈՒՃՈՒԴ ՎԷ ՏԱԵԱՆԸԳԼԸ

Սուլթան Համամընտա եէնի աչըլան մէյտանա նազը, Բինթօ խանընը խարիճինտէ, Ն. 2։

ՃԷՖԼԱՆ մաղազասընտա զարիֆ, տաեանըգլը, ալէա վէ հէր մէվսիմին մօտասընա վէ հիւսը թապիթա մուվաֆֆագ վէ հէր սէնին վէ վիճուտէ ուչկուն էրքէկ վէ գատրն վէ չօճուգ էլպիսէլէրի մէվճուտ պուլունուր։

ՃԷՖԼԱՆ մաղազասընտա միէսոսիսի Ռուբէն Մաղազէսի՝ պիր չօգ սէնէլիք թէճրիպէլէրինէն, միւշթէրիլէրինին տախի իսթիֆատ իթմէսինի արզու իտէրէք, հէր պիր լիպաս իչուն օլ տէրէճէ ուճուզ վէ գապիրը իչթիրա ֆիսթիլար թագտիր իթմիշ տիր քի, եէրլի վէ ճէնպի հիչ պիր մաղազա քէնտիսի իլէ բէգապէթ էտէմէզ։

Մուհթէրէմ միւշթէրիլէր՝ պիր թէէրիֆլէրիյէ մէգիբիր հագըդաթը թատրգ պուեուրաճաղլար տրը։

Էմր պույրուլտուզը հալտէ, էօյլիւ իւզէրինէ զաեէթ եագըլըգլը էլպիսէլէր տախի իմալ օլունուր։

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ ՏԸՐ։

ՆԻՒՄԷՐՕՍԸ 2 ԶՐՇ. ՏԸՐ

ԲԱԶԱՐ կիւնէրի տախի ԱԶԸԴ տրը։

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿԵԿԵԱՑ

Գատրգիւղ, Մէօհիւրտար, Ռիզաիյէ փողոց, թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ.
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը կը սկսի մայիս 1, Դշ. օր։

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաև ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նրկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգըստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժուհիի խնդիրը մանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, դաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դասատարակուելու և ապիրեանց ծնողավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ե. Գ. ՓԱԼԱԳԱՆԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՌԱՍԷՐԵԱՆ

)(189)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՍ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԳԼԽՈ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ԳԼԽԱՆԳԻՔ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱ.

Ֆլօռա՝ անմեղունակ աղջիկ մը, թեւեր առած կը թռչէր կառքին մէջ, երազ կը կարծէր ու քնաս հաւատալը չէր գար որ այսչափ բարեբախտութիւններ վիճակուած ըլլային իրեն։ Հարստութիւն, նշանած, պատիւ, երեք հրապուրիչ իրեր, որոնց համար հոգի կու տայ ամէն աղջիկ, մանաւանդ երբ անակնկալ կերպով իրարու յաջորդեն անոնք։ Օննիկ կը զգար նշանածին հրճուանքն ու կը հրահանգէր դայն, որպէս զի միլիոնատէրին ապարանքին մէջ անպատշաճ ընթացք մը չբռնէ, ու երկուքն ալ ծաղրելի չըլլան։

Ժամը իրիկուան կէսին մօտ էր, երբ երկու նշանածներ մտան Տագրեանի ճոխ բնակարանէն ներս, երիտասարդը յատկապէս այս ժամանակը ընտրած էր, որպէս զի երկու եղբայրներն ալ տունը գտնուին։ Ֆլօռա՝ թէեւ շատ մը հարուստներու բնակարանն այցելած էր արհեստին բերմունքով, բայց միշտ աչկերտուհիի դիրքին մէջ, և տեղ մը կծկտած՝ հրամանին սպասելով տանտիրուհիին, ուստի առաջին անգամ երբ իբր հիւր մտաւ միլիոնատէրին դռնէն, չկրցաւ ուրախութեան յուզում մը զըսպել և դեմի դեղին կարեցաւ։

Օննիկ միշտ սրտաղողի մէջ էր որ նշանածը բօթ մը չկոտրէ սա չտեսական ձեւերով չանպատուէ զինք, այս նկատումով ուշադրութիւնը չէր հեռացուցած անկէ որուն ժժգունները տեսնելով։

—Ի՞նչ եղար, հարցուց, հիւանդ ես չէ նէ։

—Մէ՛ չ, ինչո՞ւ հիւանդ ըլլամ, սանկ թեթև մը յուզուեցայ։

—Ի՞նչ գիտնամ հիւանդ ըլլալու ժամանակ չէ՛, խելքդ գլուխդ ժողվէ հոս ամէնէն պզտիկ չարժումիդ իսկ նըշանակութիւն կ'ուտան։

Ամէն օրուան սենեակը ուր հաւաքուած էր Տագրեան և Գրիգորեան ընտանիքը ամբողջութեամբ, բակին վրայ նայող պատուհաններ ունէր, ուրկէ դերձակուհին երկու նշանածները տեսնելով,

—Ֆլօռա՛ն է, գոչեց ուրախութեամբ։

Երկու աղջիկներ անմիջապէս պատուհան վազեցին և պարզուկ հագուած դեռատի աղջիկը Օննիկի թեւը տեսնելով, իրենց ընծային բարեսրտութեամբ գորովեցան, Ալիս մանաւանդ որ հրեշտակի սիրտ կը կրէր։

—Դիմաւորենք Ատրինէ, ըսաւ, մեղք է աղջիկը չչփոթի. զուարթ, սիրալիր ընդունելութիւն մը ընենք։

Եւ երկուքը զիրար հրելով, հրմշտրկելով զուարճանալով, խնդալով իջան սանդուխներէ վար ուր Օննիկ ճէնթըլմէնի կատարեալ ձեւերով,

—Ի՞նչ կ'ընէք օրիորդներ, կ'ամըչցնէք, ըսաւ ու յետոյ նշանածը առաջ մղելով, զայն ներկայեց աղջիկներուն, ու ինք ետ քաշուեցաւ կատարեալ ակնածանօք։

Օրիորդները գլխու թեթեւ հակումներով երիտասարդին պատասխանելէ ետք, անբացատրելի դիւրահաղորդութեամբ դիմաւորեցին Ֆլօռան որ այս անակնկալ ընդունելութենէն այլայլած՝ չէր գիտէր ինչ ընէր։ Ալիս ձեռքը երկնցնելով։

—Շատ շնորհակալ եղանք օրիորդ ձեր այս այցելութենէն, ըսաւ, աղջկան չփոթութիւնը փարատելու և զայն քաջալերելու համար։ Ատրինէ ալ նոյնպէս սիրալիր ընդունելութեամբ.

—Հօրաքոյրս արդէն խօսած էր ձեր մասին և ակնդէտ կը սպասէինք ըսաւ։

Ֆլօռա՝ աստիճանացար սիրա առնելով հետզհետէ բացուեցաւ ու ճլվլուն լեզուովը պատասխանեց օրիորդներուն, որոնց ընկերակցութեամբ երբ սենեակէն ներս մտաւ, Օննիկին հրահանգին համեմատ բարեւեց ամէնքն ալ։

Երկու եղբայրներու և տանտիրուհւոյն վրայ ալ լաւ տպաւորութիւն ըրաւ Ֆլօռայի սիրուն դէմքն ու քաղաքավար երեւոյթը. Տագրեան հեռուէն Օննիկը բարեւելով,

—Շնորհակալ եմ որ պատիւ ըրիք Օրիորդը մեզի ճանչցուելու, ըսաւ.

—Այնպիսի օր մը, յարեց Օ'ննիկ, ուր ձեր երկու եղբօր շնորհիւ ամէն տեսակ երջանկութեան կ'արժանանանք, թէ՛ ես և թէ՛ օրիորդը պարտք սեպեցինք անձամբ յայտնել մեր երախտագիտութիւնը։

Տագրեան որ միշտ զուարճանալ կ'ուզէր Օննիկի հետ, անոր լուրջ դէմքն ու ճառախօսութիւնը տեսնելով սկսաւ քթին տակէն խնդալ, իսկ Գրիգորեանց մէկ քանի հարցումներ ուղղեց Ֆլօռայի՝ որուն կ'օգնէր նաև դերձակուհին։

Սովորական ձեւակերպութիւններէ ետք, օրիորդները Ֆլօռան ուրիշ սենեակ մը տարին ուր սկսան ընտանեբար տեսակցիլ անոր հետ։ Երկուքին համար ալ հաճելի անակնկալ մ'էր բարեկամութիւնը այս ժողովրդեան զաւակին։ Խեղճ աղջիկը գերմարդկային ճիգեր կ'ընէր մաքուր լեզու խօսելու, բարեկրթի ձեւեր ունենալու, քաղաքավար երեւնալու, և անոր այս ամէն փութկոտութիւններ քաղցր հաճոյք կ'ընծայէին սալօնի կեանքը տպրած օրիորդներուն։

Ֆլօռա թէև դաստիարակուած չէր, սակայն բնական ուշիմութիւն ունէր պարագային ու միջավայրին յարմարելու, մանաւանդ որ շատ չէր խօսեր ու իր լռութեամբ կը գոցէր կրթութեան պակասը,

—Հիմա դո՞ւք պիտի վարէք դերձակատունը, հարցուց Ատրինէ.

—Այո՛, օրիորդ, ըսաւ Ֆլօռա, այնպէս հրաման ըրեր են էֆէնտիները։

—Ուրեմն ասկէ ետք, միշտ բարեձեւ լաթեր պիտի ունենանք։

—Շնորհակալ եմ ձեր քաջալերութիւններէն, եթէ ձեր պաշտպանութիւնները չըլլան, արդէն բան մը չենք կրնար ընել։

—Մենք ամէն բան պիտի ընենք ձեզ համար, յարեց Ալիս, այդ մասին անհոգ եղիր, մանաւանդ որ օտար չենք, հարս ձեր կնքահայրն է։

Ֆլօռա զգածուելով խօսակիցին պատասխանութենէն, աչքերը լեցուեցան ու յուզուած չնչռով մը,

—Արժանի չենք որ այսչափ բարի ընէք մեզ, ըսաւ.

—Բարի՞ ի՞նչ ըսել է, յարեց Ալիս, աւելի մենք պէտք է ուրախ ըլլանք որ քեզի պէս գեղեցիկ սիրուն աղջկանունի մը ունեցանք, որուն շնորհիւ հարսնիք մը պիտի վայելենք Պոլսոյ մէջ, այնպէս չէ՞ օրիորդ Ատրինէ։

Ֆլօռա կաս կարմիր կարեցաւ։

Ալիս՝ անոր չիկնոտութենէն ասելի գոհ մնալով, առաջ տարաւ տեսակցութիւնը որպէս թէ ճշմարտապէս իրեն աստիճանակից աղջիկ մը ըլլար։

(Շարունակելի)